

E R R A T A.

De Informatiebrochure over SOCIALE ZEKERHEID, uitgegeven in 1990 kent inhoudelijk geen wijzigingen voor beeldende kunstenaars, vormgevers en fotografen. Dit heeft te maken met de voorstellen aan de Tweede Kamer van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om in 1992 een ingrijpende vereenvoudiging in de bijstandswetgeving door te voeren. Als gevolg van de nieuwe regelgeving zal in 1992 een nieuwe handleiding voor kunstenaars en bijstand worden uitgegeven waarin gegevens worden opgenomen voor alle zelfstandig werkende kunstenaars, ongeacht de discipline waarin ze werkzaam zijn. Vooruitlopend op deze nieuwe editie geven wij hier als bijlage de regelgeving voor podiumkunstenaars, incl. musici en schrijvers. Dit is samengesteld door mv. E. Schoemaker, consulente van het Voorzieningsfonds voor Kunstenaars in Den Haag. De nieuwe bedragen voor 1991 vindt u aan het slot van deze bijlage.

PODIUMKUNSTENAARS EN BIJSTAND

Op 23 mei 1984 verscheen onder verantwoordelijkheid van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de minister van WVC een circulaire die een regeling bevat voor het werken met behoud van uitkering voor de podiumkunstenaars. Het gaat hier om een variant van de algemeen gehanteerde regels voor het werken met behoud van uitkering.

De regeling is bedoeld om aan podiumkunstenaars die al langer werkloos zijn meer mogelijkheden te geven om (opnieuw) aan de slag te komen. De regeling geeft aan die groep kunstenaars op ruimere schaal de gelegenheid onbetaalde werkzaamheden te verrichten zonder dat daardoor hun uitkering in gevaar komt. Op deze manier kan men makkelijker werkervaring opdoen en hoeft men al opgedane bekwaamheden en ervaring niet te verliezen.

De regeling heeft een uitdrukkelijk aanvullend karakter. Dat betekent dat het onbetaalde werk nooit de plaats in mag nemen van normaal betaalde arbeid. In beginsel geldt onverminderd de plicht beschikbaar te blijven voor de reguliere arbeidsmarkt en ook de sollicitatieplicht. De kans op passende betaalde arbeid mag niet verloren gaan. Deze regeling wil die kans juist vergroten.

RWW

Het gaat om een regeling voor iedereen die een RWW-uitkering heeft en actief wil zijn in de podiumkunsten:

- Toneel (ook voordrachtskunst)
- Muziek (alle soorten)
- Muziek-dramatische kunst, (opera, operette, musical, muziektheater, cabaret, revue)
- Mime
- Dans
- Poppentheater.

Om voor de regeling in aanmerking te komen is het niet noodzakelijk dat men al eerder in de podiumsector heeft gewerkt. Evenmin is een vereiste dat men een beroeps- of vakopleiding ten behoeve van de podiumkunsten heeft gevolgd.

Ook zij die als technicus, chauffeur of administratief medewerker etc. aan de slag willen, kunnen van de regeling gebruik maken. Het gaat om alle voorkomende werkzaamheden die te maken hebben met de uitvoering zelf, maar ook met de voorbereiding, afronding of ondersteuning van een project, optreden of voorstelling.

Wat altijd mag.

- a. Trainen, oefenen, studeren, in conditie blijven zolang dat maar niet gebeurt voor een bepaalde voorstelling, project of optreden. Het moet er om gaan artistieke bekwaamheden en ervaring op peil te houden of te vergroten.

- b. Alles wat men al aan onbetaalde werkzaamheden deed voordat men werkloos werd. In de onder a en b genoemde gevallen is geen toestemming van de Gemeentelijke Sociale Dienst vereist. Ook melding van dergelijke activiteiten is niet nodig.
- c. Alle onbetaalde werkzaamheden buiten de gebruikelijke arbeidsuren in de podiumkunsten. In de podiumkunsten zijn speciaal de avond- en weekenduren, zeer gebruikelijke arbeidsuren. Onbetaalde werkzaamheden die worden verricht op tijdstippen die in de podiumkunsten zonder enige redelijke twijfel niet-gebruikelijk genoemd kunnen worden, hoeven niet aan de GSD te worden gemeld.
- d. Liefdadigheidsvoorstellingen of deelname aan (eenmalige) acties/manifestaties. Het spreekt vanzelf dat de actie geen commerciële doelstelling mag hebben.

In twijfelgevallen doet men er goed aan contact op te nemen met de sociale dienst. Dergelijke activiteiten moeten achteraf op het inkomstenbriefje worden ingevuld.

Noodzaak van goedkeuring vooraf.

In de volgende gevallen is altijd vooraf toestemming nodig van de GSD:

1. Als men onbetaalde werkzaamheden verricht bij een bestaande podiuminstelling. Hierbij kan men denken aan zowel gezelschappen, groepen, orkesten etc. als aan accommodaties: de gelegenheden waar podiumkunst wordt uitgevoerd.
2. Als men zelf een project heeft opgezet. Men kan hierbij denken aan het organiseren van speciale theater- of muziekprojecten, het opzetten van (tijdelijke) accommodaties, het beginnen van een gezelschap etc.
3. Als men deelneemt aan een podiumkunstproject die de gemeente organiseert in het kader van het Gemeenschapstakenplan. Dit plan is opgezet om speciaal jongere werklozen via een actief stimuleringsbeleid werkervaring te laten opdoen om zodoende hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten.

De bovengenoemde projecten/werkzaamheden dienen als zodanig te worden voorgelegd aan een toetsingscommissie. Na verkregen toestemming hoeft niet voor iedere medewerker vooraf toestemming te worden gevraagd. De activiteiten moeten wel op het inkomstenbriefje worden vermeld.

Toetsingspunten voor goedkeuring.

De regeling wil concurrentie- en subsidieverslapping voorkomen. Daarom mag het in bovengenoemde gevallen nooit gaan om winst-beogende projecten of instellingen. Particulieren of bedrijven mogen er geen financieel voordeel aan hebben dat aan een of meer deelnemers met een uitkering geen salaris hoeft te worden betaald.

Voorts geldt dat:

- het in principe steeds moeten gaan om projecten/werkzaamheden die anders niet verricht zouden worden
- het belang van de betrokkene(n) voorop staat. De werkzaamheden/projecten moeten gericht zijn op het behoud of vergroten van bekwaamheden en ervaring
- de werkzaamheden een projectmatig karakter moeten hebben en in tijd begrensd zijn. De aard van het project zal de duur bepalen
- de werkzaamheden/projecten in principe afgebroken moeten kunnen worden wanneer zich betaald werk aandient.

Een en ander betekent dat men beschikbaar moet blijven voor arbeid en ook actief moet solliciteren. In het geval dat de aard van het project een intensieve voorbereiding nodig maakt en dat het gewenst is dat dezelfde mensen voor de duur van het project daar zoveel mogelijk bij betrokken blijven kan het beste vooraf contact met de GSD worden opgenomen.

- eventuele inkomsten worden na aftrek van de produktie- en dagkosten en het vrijstellingspercentage op de uitkering in mindering gebracht.
- deelname aan deze activiteiten geschiedt natuurlijk steeds op basis van volstrekte vrijwilligheid.

SCHRIJVER, COMPONISTEN EN TEKSTDICHTERS EN BIJSTAND.

Deze groep kunstenaars verrichten hun beroepsmatige werkzaamheden in de regel als zelfstandige.

Ook voor hen gelden de algemene regels als beschreven in hoofdstuk 3.6 t.a.v. het werken voor eigen rekening en risico met een RWW-uitkering.

Het zal afhankelijk zijn van de afspraken die men met de GSD kan maken of en in hoeverre men met behoud van uitkering in het beroep kan werken en in welke mate er bij eventuele inkomsten uit beroep met de gemaakte kosten rekening zal houden. Met name is hier een probleem t.a.v. de auteursrechtelijke vergoedingen, die in de regel als een uitkering ineens worden betaald en die werk betreffen waarvoor in het verleden kosten zijn gemaakt. De kans bestaat dat deze inkomsten behoudens het normale vrijstellingspercentage volledig op de uitkering in mindering worden gebracht.

Alleen in het geval een GSD akkoord gaat met verrekening van inkomsten op jaarbasis, zoals sommige GSD's t.a.v. beeldend kunstenaars doen, zal ook bij die inkomsten rekening worden gehouden met de vaste beroepskosten.

In dat geval zou ook een eventuele werkbeurs mogelijk zijn met behoud van uitkering.

Het zal dan afhankelijk zijn van het resultaat van de winst- en verliesrekening of tot verrekening met de uitkering zal moeten worden overgegaan.

Indien de GSD niet instemt met een verrekening op jaarbasis zal worden gekeken voor welke periode de beurs is bedoeld en zal gedurende die periode geen uitkering mogelijk zijn.

Gedurende de uitkeringsperiode blijft de sollicitatieplicht en de plicht beschikbaar te zijn voor de arbeidsmarkt onverminderd bestaan.

In bijgesloten brochure worden bedragen genoemd van diverse uitkering en regelingen. Deze bedragen zijn in bijna alle gevallen voor 1991 verhoogd. Wij verstrekken hierbij de wijzigingen. Daar waar in de brochure voor 1990 rekenvoorbeelden worden gegeven, blijven deze onverminderd van kracht, alleen zal men in bepaalde gevallen een ander bedrag moeten invullen.

RWW - Normbedragen (netto) per maand per 1/1/91.

(echt)paren	1640,04	
een-oudergezinnen	1476,04	
alleenstaanden	niet woningdelers	-woningdelers
23 jaar en ouder	1148,03	974,63
22 jaar	974,33	825,30
21 jaar	847,88	801,99
18-19-20 jaar	801,99	801,99

Vakantiegeld netto per maand:

(echt)paren	93,90
een-oudergezinnen	84,51
alleenstaanden	
23 jaar en ouder	65,73
22 jaar	68,87
21 jaar	58,88
20 jaar	50,02
19 jaar	43,63
18 jaar	37,29

Vrij te laten vermogen

Mensen die aanspraak moeten maken op een bijstandsvoorziening mogen beschikken over een bescheiden eigen vermogen. Dit hoeft niet eerst 'opgegeten' te worden alvorens men een aanvraag indient.

Alleenstaanden	fl. 8.350,--
(echt)paren	fl. 16.700,--

Beperkte vrijlating gedurende 2 jaar.

Bij inkomsten die niet hoger zijn dan de maandnorm mag gedurende 2 jaar 25% van het netto bedrag worden behouden tot een maximum van fl. 246,01 per maand voor (echt)paren en een-oudergezinnen en fl. 172,20 voor alleenstaanden. Na twee jaar vervalt deze mogelijkheid en wordt het volledige bedrag gekort.

Huursubsidie

De grenzen voor het verkrijgen van huursubsidie zijn verhoogd. Huurders van woningen met een huur tussen fl. 277,08 en fl. 775,-- per maand hebben recht op subsidie. Bijstandsgerechtigden met een eigen woning kunnen en toeslag krijgen gelijk aan de huursubsidie.

Extra vrijlating van vermogen in eigen huis/ Toepassing krediethypotheek.

Bij eigen huisbezit is extra vrijlating van vermogen toegestaan indien het bescheiden vermogen ; de extra vrijlating voor het vermogen in eigen huis (fl. 15.000,--) + de helft van het meerdere vermogen samen niet meer is dan fl. 76.500,-- voor (echt)paren en fl. 68.150,-- voor alleenstaanden. Deze norm geldt ook voor de vaststelling van een krediethypotheek.

351.84:364.422(094.5)7.071:7/8

90-223a

COLOFON

De informatiebrochures voor beeldende kunstenaars, fotografen en vormgevers worden uitgegeven door de Federatie van Kunstenaarsverenigingen

In samenwerking met:

Beroepsvereniging van Beeldende Kunstenaars	BBK
Beroepsvereniging van Beeldende Vormgevers	BBV
Beroepsvereniging van Nederlandse Kunstenaars	BNK
Beroepsvereniging van Nederlandse Interieurarchitecten	BNI
Beroepsvereniging van Nederlandse Ontwerpers	BNO
Beroepsvereniging van Fotografen	GKF
Nederlandse Kring van Beeldhouwers	NKvB
Nederlandse Vakgroep Keramisten	NVK
Vereniging van Edelsmeden en Sieraadontwerpers	VES

Met medewerking van:

Voorzieningsfonds voor Kunstenaars, Boekmanstichting

Samenstelling:

Els Thijssen (BBK), Loes Gorlee

Eindredactie:

Nienke Huizinga, Nico Klous, Willem Woudenberg

Ontwerp omslag:

Henk Rabbers

Druk:

SOL, Amsterdam

Copyright:

Federatie van Kunstenaarsverenigingen, Amsterdam

ISBN:

90-6740-018-1

90-6740-019-3

Hoewel de tekst van de brochure met grote zorgvuldigheid is samengesteld, kunnen aan de inhoud geen rechten worden ontleend. Overname van artikelen uit de brochure is alleen mogelijk na schriftelijke toestemming van de samenstellers.

Federatie van Kunstenaarsverenigingen

Passeerdersgracht 32 I

1016 XH Amsterdam

tel: 020 - 237761

fax: 020 - 208214

derde, gewijzigde druk

februari 1990

Boekmanstichting-Bibliotheek
Herengracht 415 - 1017 BP Amsterdam
Tel. 243739

REDACTIONEEL

Beeldend kunstenaars, vormgevers en fotografen zullen zich steeds meer als zelfstandige ondernemers moeten opstellen op een 'markt' die volop in beweging is. Dat vereist niet alleen een actieve opstelling maar tevens inzicht in de complexe regelgeving van de overheid, gericht op ondersteuning van de beroepspraktijk.

De informatiebrochures zijn ontwikkeld vanuit de dagelijkse praktijk van kunstenaars. De samenstellers hebben regelmatig te maken met de problematiek en stelden aan de hand van deze ervaringen de informatie samen.

Amsterdam,
februari 1990

In deze serie zijn verschenen:

1. Belastingen
2. Sociale zekerheid
3. Subsidies van provincies en grote gemeenten
4. Landelijke subsidies, regelingen en fondsen

INHOUD

Inleiding

- 1. Algemene richtlijnen bij het doen van een aanvraag**
 - 1.1. Echtparen en samenwonenden
 - 1.2. Vrijlating van vermogen bij de aanvraag
 - 1.3. Eigen huis
 - 1.4. Het voor bedrijf of beroep bestemd vermogen
 - 1.5. Bepaling van het soort uitkering

- 2. De Algemene Bijstandswet (ABW)**
 - 2.1. Een uitkering op grond van de ABW zelf: een ABW-sec uitkering

- 3. De Rijksgroepsregeling Werkloze Werknemers (RWW)**
 - 3.1. Deeltijd en rolwisseling
 - 3.2. Voorkeur voor deeltijdarbeid - gedeeltelijke beschikbaarstelling
 - 3.3. Inschrijving Gewestelijk Arbeidsbureau
 - 3.4. Passende arbeid en sollicitatieplicht
 - 3.5. Ontheffing van voorwaarden
 - 3.6. Zelfstandig uitoefenen beroep, in samenhang met een bijstandsvoorziening

- 4. Normering, vrijlating en verrekening**
 - 4.1. Normbedrag volgens het Bijstandsbesluit Landelijke Normering (BLN)
 - 4.2. Bijstand en vermogen
 - 4.3. Verrekening van inkomsten
 - 4.4. Bijstandsbesluit Landelijke Draagkrachtcriteria (BLD)

- 5. Vergoeding van woon- en werkruimte in relatie tot een ABW-uitkering**
 - 5.1. De individuele huursubsidie
 - 5.2. Woonkostentoeslag van de Gemeentelijke Sociale Dienst

- 6. De Krediethypotheek**
 - 6.1. Zonder meer bijstand
 - 6.2. Bijstand onder beding van krediethypotheek
 - 6.3. Berekeningswijze van de krediethypotheek

- 7. Bijstandsbesluit Zelfstandigen (BZ)**
 - 7.1. Aanvraag
 - 7.2. Groepen zelfstandigen
 - 7.3. Soorten uitkeringen
 - 7.4. Inkomen
 - 7.5. Vermogen
 - 7.6. Samenwerkingsverbanden

- 8. Bezwaar- en beroepsprocedure**
 - 8.1. Bezwaar bij het College van Burgemeester en Wethouders
 - 8.2. Beroep bij Gedeputeerde Staten
 - 8.3. Hoger beroep
 - 8.4. Spoedvoorziening

INLEIDING

Deze brochure over sociale zekerheid heeft de Algemene Bijstandswet (ABW) als uitgangspunt. De Bijstandswet biedt aan mensen een basis-inkomen als er geen andere inkomsten zijn, of als de eigen inkomsten beneden het bestaansminimum zijn. Andere sociale voorzieningen, zoals de Werkloosheidswet worden hier niet behandeld. De brochure is onderverdeeld in een aantal hoofdstukken die een onderlinge samenhang hebben, doch ook apart gelezen kunnen worden. Binnen de bijstand bestaan voor kunstenaars verschillende mogelijkheden, afhankelijk van hun persoonlijke situatie. Het verdient daarom aanbeveling eerst uit te zoeken welke regeling mogelijk voor u van toepassing is. Voor de meeste kunstenaars is dit de Rijksgroepsregeling Werkloze Werknemers, de RWW. In de loop van 1988 hebben verschillende steden een beleid ten aanzien van kunstenaars ontwikkeld waarin met name de sollicitatieplicht en de verrekening van inkomsten en beroepskosten is omschreven.

Het Bijstandsbesluit Zelfstandigen (BZ) biedt in sommige gevallen voor een afgebakende periode aan kunstenaars de mogelijkheid om zelfstandig te functioneren. Voorwaarde is dat de bedrijfsvoering rendabel is (wordt) en er na verloop van tijd geen beroep meer gedaan behoeft te worden op de bijstand. In de praktijk blijkt deze regeling voor kunstenaars heel moeilijk te hanteren.

Indien er bij een behandeling van een aanvraag voor bijstand een naar uw mening onjuiste beslissing wordt genomen, heeft u de mogelijkheid om daartegen in beroep te gaan. Hoe u dat doet en vooral binnen welke termijn staat in het laatste hoofdstuk.

De Algemene Bijstandswet (ABW) is tot stand gekomen onder verantwoordelijkheid van de centrale overheid (Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid) en wordt uitgevoerd door gemeentebesturen. De Algemene Bijstandswet kan het beste gezien worden als een overkoepeling waaronder een aantal regelingen en bepalingen zijn vastgelegd (zie schema). De regelingen zijn toegespitst op verschillende gebruikersgroepen. De zogenaamde bijstandsbesluiten geven het financiële kader aan. Uit dit complexe geheel zijn voor beeldend kunstenaars, vormgevers en fotografen¹ van belang:

- de bepalingen van de Algemene Bijstandswet zelf: de ABW-sec;
- de Rijksgroepsregeling Werkloze Werknemers: de RWW²;
- de bepalingen van het Bijstandsbesluit Zelfstandigen: het BZ.³
- het Bijstandsbesluit Landelijke Normering: het BLN;
- het Bijstandsbesluit Landelijke Draagkrachtcriteria: het BLD.

Voor een uitkering voor levensonderhoud zijn kunstenaars, afhankelijk van hun persoonlijke omstandigheden, aangewezen op de Algemene Bijstandswet zelf, op de Rijksgroepsregeling Werkloze Werknemers of op het Bijstandsbesluit Zelfstandigen. Is het laatste het geval dan is ook tijdelijke

¹ daar, waar in deze brochure over 'kunstenaar' wordt gesproken, wordt altijd bedoeld: beeldend kunstenaars, vormgevers en fotografen.

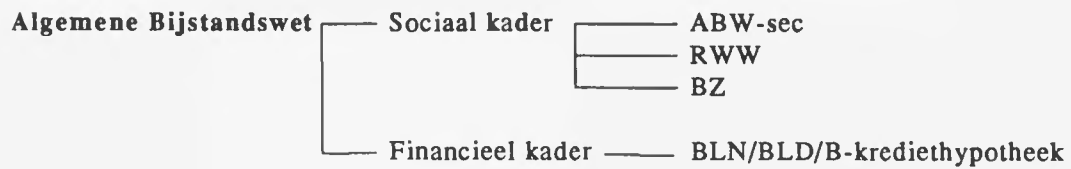
² De RWW, zoals die geldt vanaf 1 maart 1985.

³ Het BZ, zoals ingevoerd op 1 januari 1987.

financiële ondersteuning in de vorm van een lening mogelijk voor het uitoefenen van bedrijf of beroep.

Op deze drie regelingen wordt uitgebreid ingegaan in afzonderlijke hoofdstukken. Het BLN en het BLD worden in hoofdstuk 4 van deze brochure nader toegelicht.

Omdat kunstenaars veelal naast hun woonruimte over een werkruimte beschikken is een apart hoofdstuk opgenomen over de mogelijkheid van een (tijdelijke) vergoeding van de kosten: zie hoofdstuk 5.

1. ALGEMENE RICHTLIJNEN BIJ HET DOEN VAN EEN AANVRAAG

Als u zonder middelen van bestaan dreigt te raken is het verstandig tijdig een gesprek aan te gaan bij de sociale dienst in uw gemeente. Dit eerste informatieve gesprek kunt u het beste houden in de maand die vooraf gaat aan het daadwerkelijk indienen van een aanvraag.

Formeel kan bijstand worden toegekend vanaf de dag waarop u de aanvraag indient. Wacht u nog een aantal weken terwijl u wel aan alle voorwaarden voldoet, dan loopt u het risico geen geld te krijgen over die weken.

1.1. Echtparen en samenwonenden

Sinds 1 januari 1987 wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen gehuwd of ongehuwd samenwonenden. Het geslacht van de partners is niet langer bepalend: het kan dus gaan om man/vrouw - man/man of vrouw/vrouw relaties. Bloedverwanten in de eerste of tweede graad worden niet gezien als partner maar als 'voordeurdelers'. Het begrip gezamenlijke huishouding staat centraal bij de vraag of er sprake is van samenwonen. Dit kan blijken uit het feit dat er is voorzien in een gezamenlijke huisvesting, waarbij de samenwonenden ieder een bijdrage leveren in de kosten van de huishouding of op een andere manier voorzien in elkaars verzorging.

De partners hebben voor de bijstand gelijke rechten en plichten en worden beiden als de aanvrager van de uitkering gezien. Dit heeft consequenties bij het opleggen van voorwaarden die verbonden kunnen worden aan het verkrijgen van een uitkering: aan beide partners kunnen voorwaarden worden opgelegd met betrekking tot de beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt.

1.2. Vrijlating van vermogen bij de aanvraag

Van belang is dat u over een financiële reserve mag beschikken als u uw aanvraag indient: 'het bescheiden vrij te laten vermogen'. Dit kan bestaan uit spaargelden, effecten en andere waardepapieren, maar ook uit waardevolle bezittingen zoals een schilderijencollectie of een verzameling antiek. Voor alleenstaanden geldt een vrijlating van maximaal f 8.100,-. Voor echtparen en samenwonenden geldt een vrijlating van maximaal f 16.200,-. Deze bedragen zijn vastgesteld op 1-1-90 en worden halfjaarlijks bijgesteld.

LET OP:

Reserves, aangelegd ter voldoening van de te verwachten aanslagen inkomstenbelasting en premieheffing, die het vrij te laten vermogen overschrijden, horen buiten beschouwing te worden gelaten bij deze berekeningen. Een en ander natuurlijk in alle redelijkheid. Controle achteraf is denkbaar. Is er sprake van teveel betaalde inkomstenbelasting en/of premieheffing als u al een bijstandsuitkering heeft, dan wordt dit vrijgelaten van verrekening tot aan de grens van het vrij te laten vermogen.

1.3. Eigen huis

De ABW kent een extra vrijlating van vermogen dat vastligt in een eigen huis. Hierbij wordt wel gekeken naar de relatie tussen het vermogen van het eigen huis en het bescheiden vrij te laten vermogen aan spaargelden en dergelijke.

Bij de Gemeentelijke Sociale Diensten is een folder verkrijgbaar onder de naam 'Bijstand en eigen huis', waarin rekenvoorbeelden zijn opgenomen en een toelichting. In de hoofdstukken 4. en 5. wordt hierop teruggekomen.

1.4. Het voor bedrijf of beroep bestemd vermogen

Van vrijlating van voor het bedrijf of beroep bestemde vermogen is sprake als in het kader van de Rijksgroepsregeling Werkloze Werknemers (de RWW) het bedrijf of beroep mag worden voortgezet en bij toepassing van het Bijstandsbesluit Zelfstandigen BZ. Meer hierover leest u bij de bespreking van de RWW en het BZ.

1.5. Bepaling van het soort uitkering

Bij de aanvraag wordt door de Sociale Dienst bepaald voor welke regeling u in aanmerking komt. Op grond van rechtspraak zijn gemeenten vrij in de keuze welk soort uitkering binnen het kader van de ABW wordt toegekend. Dat kan zijn de ABW-sec, de RWW of het BZ. Het kan voorkomen dat verschillende gemeentebesturen in vergelijkbare omstandigheden een andere beslissing nemen ten aanzien van de aanvragen, omdat zij de gegeven situatie verschillend beoordelen.

Bent u met de beslissing over uw aanvraag niet tevreden en meent u andere aanspraken te kunnen maken, dan kunt u een bezwaar- en beroepsprocedure aanspannen. Met het hoofdstuk Bezwaar- en beroepsprocedure wordt deze brochure afgesloten.

2. DE ALGEMENE BIJSTANDSWET (ABW).

Volgens de eerste bepaling van de wet kan door gemeenten financiële steun gegeven worden aan:

'Iedere Nederlander die hier te lande in zodanige omstandigheden verkeert of dreigt te geraken dat hij (zij, red.) niet over de middelen beschikt om in de noodzakelijke kosten van bestaan te voorzien';

'De bijstand wordt afgestemd op de omstandigheden en mogelijkheden van persoon en gezin alsmede op het betoonde besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. Hij is er op gericht de persoon zo mogelijk in staat te stellen zelfstandig in zijn bestaan te voorzien' (artikel 1 Algemene Bijstandswet, lid 1 en 2).

Niet-Nederlanders kunnen op grond van artikel 84 ABW gelijkgesteld worden met Nederlanders als zij onderdanen zijn van één van de verdragslanden, één van de EEG-landen of de status van vluchteling bezitten.

U bent in principe allereerst zelf verantwoordelijk voor de wijze waarop u in uw levensonderhoud weet te voorzien. U kunt over bestaansmiddelen beschikken door te werken in loondienst of als zelfstandige trachten voldoende inkomsten te krijgen, maar ook bijvoorbeeld leven van een vermogen of een erfenis. Bijstand kan verleend worden als u door aantoonbare omstandigheden niet langer in staat bent geheel of gedeeltelijk in uw onderhoud te voorzien. Kunt u aanspraken ontlenen aan een van de andere wetten uit het sociale zekerheidstelsel, zoals bijvoorbeeld een werkloosheidsuitkering, dan gaat de toepassing ervan altijd vóór de toepassing van de ABW. De financiële ondersteuning die gemeentebesturen op grond van de ABW kunnen verlenen vult uw inkomen aan tot het minimum bestaansniveau.

Er wordt daarbij gelet op het 'betoonde besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan'. Hiermee wordt bedoeld dat men op verantwoorde wijze met geld behoort om te gaan, voordat men bij het bijstandslotet aanklopt.

Met de ABW wordt beoogd financiële ondersteuning te geven, totdat degene die een uitkering heeft, weer in staat is zelf in het levensonderhoud te voorzien. De wet biedt in artikel 1 tevens de mogelijkheid een op de individuele situatie gerichte uitkering te verstrekken.

Er worden echter wel aan het verkrijgen van een uitkering voorwaarden verbonden (op basis van artikel 3 ABW), *'welke strekken tot inschakeling in de arbeid tenzij zich redenen van medische, sociale of andere aard hiertegen verzetten'*.

In de Rijksgroepsregeling Werkloze Werknemers (RWW) zijn deze voorwaarden toegespitst op de inschakeling in arbeid in loondienst. In het Bijstandsbesluit Zelfstandigen (BZ) zijn de voorwaarden gericht op de zelfstandige uitoefening van bedrijf of beroep.

2.1. Een uitkering op grond van de ABW zelf: een ABW-sec uitkering

Een uitkering waarbij gedurende een nader te bepalen periode geen voorwaarden opgelegd worden, die moeten leiden tot inschakeling in het arbeidsproces, kan gegeven worden op grond van de Algemene Bijstandswet zelf. In de wandeling wordt dit een ABW-sec uitkering genoemd. Een dergelijke uitkering wordt gegeven aan diegenen, die zich om redenen van

medische, sociale of andere aard langdurig niet beschikbaar kunnen stellen voor de arbeidsmarkt. Er wordt bij een ABW-sec uitkering geen verplichting opgelegd ten aanzien van het verrichten van arbeid. Hierna een aantal voorbeelden van een dergelijke situatie:

Langdurige ziekte

In geval van langdurige ziekte kan men een ABW-sec uitkering krijgen. Als men een uitkering heeft, bijvoorbeeld een RWW- uitkering, dan moet men de Sociale Dienst bij aanvang van de ziekte zo spoedig mogelijk op de hoogte stellen. Bij blijvende arbeidsongeschiktheid kan eventueel na een jaar ziek te zijn geweest een beroep gedaan worden op de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet (AAW).

De kans hierop is echter niet al te groot als u al geruime tijd een bijstandsuitkering heeft. Dateert het begin van de ziekte uit de periode voorafgaand aan de bijstandsaanvraag, dan komt men (wellicht) wel in aanmerking voor een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Hierover gaat hoofdstuk 3 uit deze brochure.

Alleenstaande ouders

Alleenstaande ouders die de zorg hebben voor één of meer kinderen, kunnen een ABW-sec (uitkering) krijgen, waarbij zij zich niet hoeven te laten inschrijven bij het arbeidsbureau en geen sollicitatieplicht wordt opgelegd. Is het jongste kind 16 jaar geworden - in sommige gemeenten is dit 12 jaar - dan wordt men geacht weer arbeid buitenshuis te kunnen verrichten. De ABW-sec uitkering wordt dan omgezet in een andere uitkering, samenhangend met de nieuwe situatie.

65-jarigen en ouderen

Het komt voor dat 65-jarigen en ouderen geen volledige AOW-uitkering krijgen, omdat zij in het verleden gedurende een of meerdere jaren geen premie AOW hebben betaald, bijvoorbeeld door verblijf in het buitenland. In zo'n geval vult de Gemeentelijke Sociale Dienst de AOW aan tot de bijstandsnorm voor levensonderhoud op grond van de ABW-sec, omdat voor 65-jarigen en ouderen geen verplichting tot het verrichten van arbeid meer geldt.

3. DE RIJKSGROEPSREGELING WERKLOZE WERKNEMERS (RWW).

De RWW is bedoeld voor werkloze werknemers van 18 tot 65 jaar. Als men niet of niet in voldoende mate in het levensonderhoud kan voorzien, geacht wordt te kunnen werken en er geen andere wettelijke regelingen (meer) van toepassing zijn, dan wordt men opgenomen in de RWW.

Andere wettelijke regelingen die in aanmerking komen en voordat tot toepassing van de RWW wordt overgegaan, zijn:

- de (Nieuwe) Werkloosheidswet (N)WW;
- de wet Inkomstenvoorziening Oudere gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers, de wet IOAW;
- de wet Inkomstenvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen, de wet IOAZ;
- het Bijstandsbesluit Zelfstandigen, het BZ, ingeval van bedrijfs- of beroepsbeëindiging binnen een jaar of voortzetting van de bedrijfs- of beroepsuitoefening door oudere zelfstandigen met een niet meer geheel levensvatbaar bedrijf of beroep.

De RWW is dus van toepassing op personen die worden aangemerkt als werkloos en als werknemer. De RWW richt zich niet alleen op degenen die al arbeid in loondienst hebben verricht, maar ook op degenen die voor hun levensonderhoud op arbeid in loondienst zijn aangewezen zonder ooit in loondienst te zijn geweest.

Tot deze laatste categorie behoren onder meer schoolverlaters en zelfstandigen die hun bedrijf of beroep hebben beëindigd.

Men wordt geacht hoe dan ook werknemer te zijn als objectief vaststaat dat men in een andere hoedanigheid onvoldoende inkomsten verwerft en in de toekomst geen reële verbetering te verwachten is.

Daarom worden kunstenaars die hun beroep als zelfstandige uitoefenen, maar er niet in slagen hiervan geheel in hun onderhoud te voorzien, bij hun aanvraag om bijstand bejegend als werknemers in de zin van de RWW.

De belangrijkste bepalingen van de RWW zijn gericht op de sollicitatieplicht naar arbeid in loondienst en liggen vast in artikel 9.1 van de RWW. Dit artikel luidt als volgt:

'Aan de bijstand worden als voorwaarden welke strekken tot inschakeling in de arbeid, in elk geval verbonden, dat de werkloze werknemer:

- a. *zich als werkzoekende doet inschrijven en zich ingeschreven doet blijven bij het arbeidsbureau;*
- b. *naar vermogen tracht arbeid in dienstbetrekking te verkrijgen;*
- c. *passende arbeid aanvaardt, waaronder niet wordt verstaan het vervullen van een dienstbetrekking ingevolge de Wet Sociale Werkvoorziening;*
- d. *nalaat datgene dat inschakeling in de arbeid belemmert;*
- e. *voldoet aan een oproep om, in verband met de toepassing van dit besluit, op een aangegeven plaats en tijd te verschijnen;*
- f. *meewerkt aan een onderzoek naar de mogelijkheden tot inschakeling in de arbeid, alsmede aan een onderzoek naar de geschiktheid voor scholing of opleiding;*
- g. *meewerkt aan een door het arbeidsbureau aangewezen scholing of opleiding t.b.v. inschakeling in de arbeid.'*

Er wordt een sollicitatieplicht opgelegd naar arbeid in loondienst voor 20 uur of meer per week.

3.1. Deeltijdarbeid en rolwisseling

Voor gehuwden en samenwonenden geldt dat de partner verplicht kan worden arbeid in loondienst te zoeken. Dit is het geval als er -naar de mening van de Sociale Dienst - voor de partner geen beletsel is zich ook voor de arbeidsmarkt beschikbaar te stellen.

Veranderende opvattingen over de rolverdeling tussen mannen en vrouwen maken het namelijk minder vanzelfsprekend dat slechts één van de echtgenoten/partners voor het gezinsinkomen zorgt. Meer dan vroeger verdeelt men de huishoudelijke taken en zoeken beiden een deeltijdfunctie. Als beide partners zich voor deeltijdarbeid beschikbaar willen stellen, worden de voorwaarden die opgelegd worden daarop gericht.

Slaagt men er echter binnen redelijke tijd - maximaal één jaar - niet in gezamenlijk een toereikend inkomen te behalen, dan wordt één van beide partners verplicht te gaan solliciteren naar een volledige dienstbetrekking. Heeft de andere partner (inmiddels) wel een bevredigende werkkring in deeltijd dan hoeft deze niet te worden opgegeven. Aldus de toelichting op artikel 10 RWW over deeltijd en rolwisseling.

3.2. Voorkeur voor deeltijdarbeid - gedeeltelijke beschikbaarstelling

Er kan rekening worden gehouden met een voorkeur voor deeltijdarbeid volgens artikel 11 RWW. Hier schuilt een dikke adder onder het gras! Bij het verlenen van bijstand en de daaraan te verbinden voorwaarden kan rekening gehouden worden met een voorkeur van de aanvrager voor arbeid in deeltijd. Als er geen omstandigheden aan te wijzen zijn waardoor volledige beschikbaarstelling niet mogelijk is, wordt dit voor een periode van maximaal één jaar geaccepteerd. Anders dan bij de echtgenoten/partners die zich samen voor een volle werkweek beschikbaar stellen, heeft dit gevolgen voor de hoogte van de uitkering. Deze wordt naar evenredigheid met het aantal niet gewerkte of te werken uren verlaagd.

Als na een periode van één jaar nog geen deeltijdarbeid gevonden is, wordt beschikbaarstelling voor een volledige werkweek opgelegd. Vanaf dat tijdstip heeft men aanspraak op een volledige uitkering.

In de toelichting wordt gesteld dat deze opstelling verschilt van de situatie waarin de aanvrager in principe zowel beschikbaar is voor deeltijdarbeid als voor volledige arbeid. Daarbij mag verwacht worden dat deeltijdarbeid wordt aanvaard, omdat (nog) geen volledige dienstbetrekking verkregen kan worden. Het is mogelijk dat gedeeltelijke beschikbaarstelling voortvloeit uit medische, sociale of andere redenen welke een belemmering vormen voor volledige arbeidsinschakeling. Dan is er uiteraard aanspraak op een volledige uitkering.

3.3. Inschrijving Gewestelijk Arbeidsbureau

Beeldend kunstenaars zullen zich dus, om voor een RWW uitkering in aanmerking te komen, moeten laten inschrijven bij het Gewestelijk Arbeidsbureau (GAB). Het arbeidsbureau kijkt daarbij naar het arbeidsverleden. Vormgevers en fotografen ondervinden over het algemeen geen moeilijkheden om zich als zodanig in te laten schrijven. Beeldend kunstenaars kunnen wel te maken krijgen met een ambtenaar die ze in een heel ander beroep wil inschrijven. Probeert men u te dwingen uzelf in een beroep te laten inschrijven dat niets met uw arbeidsverleden van doen heeft, wendt u zich dan tot uw beroepsorganisatie voor rechtsbijstand. Bij de GAB's kan men u wel degelijk in uw beroep inschrijven volgens het volgende lijstje van disciplines, opgenomen in de Arbeidsbureau Beroepen Indeling (de ARBI), waarmee men bij de GAB's werkt:

- kunstschilder;
- beeldhouwer (plastieken);
- glazenier;
- karikaturist;
- monumentaal vormgever;
- keramisch vormgever;
- grafisch beeldend kunstenaar;
- beeldend kunstenaar.⁴

3.4. Passende arbeid en sollicitatieplicht

Het begrip passende arbeid is in de wet vastgelegd als 'arbeid die voor de krachten en bekwaamheden van de werknemers is berekend'. De Minister van WVC en de staatssecretaris van Sociale Zaken hebben zich in 1987 over passende arbeid ten aanzien van met name beeldend kunstenaars duidelijk uitgesproken: '... als passende arbeid kan worden beschouwd die arbeid die overeen komt met arbeid die in het kader van de BKR (Beeldende Kunstenaars Regeling) leidde tot voor de inkomenseis meetellende inkomsten. Dit wil globaal zeggen: arbeid waarvoor het zijn van beeldend kunstenaar een voorwaarde is'.

De verplichting om zelf voldoende activiteiten te ontplooiën om werk te vinden ligt vast in art.9.1 sub.b van de RWW. Het gaat hierbij niet alleen om voldoende sollicitaties op eigen initiatief, maar ook om andere gedragingen. Zo dient men zich te blijven oriënteren op de mogelijkheden op de arbeidsmarkt door het raadplegen van vacaturebanken en periodieken met advertenties, zich te laten opnemen in een sollicitatiebank of op een aanbodlijst van werkgevers en moet men reageren op ontvangen informatie en attentie inzake vacatures. In bepaalde gevallen kan ook inschrijving bij een uitzendbureau worden verlangd.

Arbeid in tijdelijk dienstverband en arbeid in deeltijd kunnen als passende arbeid gezien worden zolang geen duurzaam, respectievelijk volledig werk beschikbaar is.

LET OP:

Als een uitkering is toegekend ontvangt u maandelijks een formulier waarop u behalve uw inkomsten ook moet opgeven of u gesolliciteerd heeft. Het is zaak om kopieën te maken van uw opgave of aantekening te houden van hetgeen u opgeeft.

Periodiek vindt er een zogenaamde hercontrole plaats (meestal één maal in de 6 of 8 maanden) waarbij u opnieuw over de achterliggende periode uw sollicitatie-activiteiten en uw inkomsten moet opgeven.

3.5. Ontheffing van voorwaarden

Gemeentebesturen kunnen ontheffing geven van op te leggen voorwaarden of reeds opgelegde verplichtingen, zoals die zijn omschreven in artikel 9.1 van de RWW (zie onder 3.). Indien u een aanvraag om bijstand indient en een RWW uitkering toegekend krijgt en denkt voor ontheffing van één of meer

⁴ Op 25 november 1987 deelde het Directoraat voor de Arbeidsvoorziening aan de Gewestelijke Arbeidsbureau's mee dat het beroep 'beeldend kunstenaar' is toegevoegd onder code 122709. Het betekent dat beeldend kunstenaars nu bij het Gewestelijk Arbeidsbureau moeten worden ingeschreven in hun beroep.

voorwaarden in aanmerking te komen, moet u zelf daarvoor een schriftelijk verzoek indienen.

Heeft u al een RWW uitkering en doen zich omstandigheden voor, waardoor u niet meer aan de opgelegde verplichtingen kan voldoen, dan moet u zich ook zelf tot de sociale dienst wenden.

Een tijdelijke individuele ontheffing van voorwaarden kan worden gevraagd op basis van art. 9, lid 2 RWW. Dit artikel luidt:

'Burgemeester en Wethouders verlenen de werkloze werknemer tijdelijk ontheffing van een of meer voorwaarden, voor de duur dat naleving daarvan om redenen van medische, sociale, of andere aard niet kan worden gevergd. De ontheffing wordt verleend voor ten hoogste een jaar'.

Hoewel in het artikel staat dat ontheffing wordt verleend voor ten hoogste een jaar, is hiermee de mogelijkheid van verlenging van de ontheffing (dus opnieuw ten hoogste een jaar) niet expliciet uitgesloten. Een tijdelijke ontheffing van bepaalde voorwaarden kan bijvoorbeeld nodig zijn in verband met een periode van ziekte, gezinsomstandigheden of noodzakelijke sociale of sociaal-medische hulpverlening, volgens de toelichting op dit artikel. Dient u een verzoek in om ontheffing van voorwaarden dan hoort u hierop een schriftelijke beslissing (een beschikking) te krijgen. Wordt er afwijzend gereageerd dan kunt u hiertegen bezwaar aantekenen. Hoe dit in zijn werk gaat kunt u lezen in hoofdstuk 8.

Knelpunten

Vooraf beeldend kunstenaars kunnen in aanvaring komen met de sollicitatieplicht naar loondienstfuncties, zoals vastgelegd in de RWW.

Voor deze beroepsgroep geldt dat het aantal loondienstfuncties, vallend onder de voor hen geldende definitie van passende arbeid, dun gezaaid zijn. Het gaat om functies in het kunstvakonderwijs, het post-academische kunstvakonderwijs, begeleiding in werkplaatsen voor professionele kunstenaars of functies in de educatieve sfeer bij creativiteitscentra en in de museale wereld.

Deze functies zijn zonder uitzondering deeltijdfuncties, waar, bij aanstelling, de voorwaarde gesteld wordt dat men als zelfstandig kunstenaar functioneert en grotendeels blijft functioneren. Het zijn bovendien vaak functies voor minder dan 20 uur per week.

Arbeid in tijdelijk dienstverband en arbeid in deeltijd kunnen echter als passende arbeid gezien worden zolang geen duurzaam, respectievelijk volledig werk beschikbaar is (volgens de toelichting op art. 9, lid 1 RWW). Dit is bij uitstek van toepassing op beeldend kunstenaars waar het gaat om hun mogelijkheden om passende arbeid in loondienst te vinden. Voor fotografen en vormgevers die in deeltijd of op tijdelijke basis les geven aan een academie voor beeldende kunsten of in een creativiteitscentrum gaat dit eveneens op.

Alle andere activiteiten binnen de beroepssfeer van beeldend kunstenaars, die tot inkomensvorming kunnen leiden, worden gezien als enkele diensten (opdrachten, commissiewerk) of vrije marktactiviteiten. Voor free-lance werkende fotografen en vormgevers geldt dit ook.

Ook de overheid treedt - op andere terreinen, zoals bijvoorbeeld via het kunstbeleid - de kunstenaars tegemoet als mensen met een zelfstandig, vrij beroep. Door middel van subsidies en regelingen is de overheid een

belangrijke participant in de kunstmarkt. De kunstenaar moet zich dan ook als vrije beroepsbeoefenaar op deze markt kunnen bewegen.

De beperkingen van passende arbeid in loondienst én de zelfstandige beroepsuitoefening van de kunstenaar zijn twee belangrijke argumenten om bij de aanvraag om bijstand (RWW) ontheffing of nuancering te krijgen van de sollicitatieplicht. Men kan hierbij wijzen op hetgeen in het eerste artikel van de Algemene Bijstandswet wordt gesteld: *'de bijstandsverlening behoort erop gericht te zijn... de persoon zo mogelijk in staat te stellen in zijn/haar bestaan te voorzien'*.

Het verzoek om ontheffing van de sollicitatieplicht kan belangrijk zijn in een gemeente die niet erg flexibel in kan spelen op de specifieke situatie van de kunstenaar.

WANT:

het solliciteren naar deeltijdfuncties, het verrichten van advieswerkzaamheden in raden en commissies en het ontplooiën van vrije-marktactiviteiten of het inschrijven op opdrachten kan niet gezien worden als het voldoen aan de sollicitatieplicht zoals deze in de strikte zin van de RWW geldt. Het betreft namelijk geen arbeid in loondienst.

Nuancering van verplichtingen

Het gemeentebestuur kan dus ontheffing verlenen van een aantal voorwaarden zoals in art.9.1 van de RWW (zie onder 3.). In plaats daarvan kan zij wel andere, meer op de kunstenaar gerichte verplichtingen opleggen. Hierbij zal het herwinnen van de financiële zelfstandigheid altijd voorop staan.

Voorwaarden zijn dan bijvoorbeeld:

- ingeschreven staan bij het GAB;
- het solliciteren naar passende loondienstfuncties onder ontheffing van de 20-uren grens;
- het ontplooiën van de bovengenoemde activiteiten in de beroepssfeer die tot inkomensvorming kunnen leiden.

De gemeenten hebben deze mogelijkheid op basis van de circulaire van 11 september 1984 van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid waarin het volgende wordt gesteld:

'Bij de beoordeling van een voldoende naleving van met name de verplichting zelf passende arbeid te zoeken, is het wenselijk geen uniforme en stricte eisen te stellen, bijvoorbeeld voor de frequentie van het solliciteren. Dat zou afbreuk doen aan de gewenste individuele beoordeling, afhankelijk van de eigen mogelijkheden en de reële mogelijkheden op de arbeidsmarkt. Indien een uitkeringsgerechtigde kansen heeft laten liggen, zeker wanneer geboden passende arbeid niet wordt aanvaard, blijft dit uiteraard verwijtbaar'.....

'Met inachtneming van de aangegeven uitgangspunten is het mogelijk de verplichting van werkloze uitkeringsgerechtigden te nuanceren en af te stemmen op de individuele omstandigheden. Het gaat er bij het naleven van deze plicht om of de werkloze naar vermogen passende arbeid tracht te vinden en bereid is deze te aanvaarden. Er wordt van de werkloze een positieve houding en actief gedrag verlangd, gericht op arbeidsinschakeling. Dit mag echter niet toegespitst worden op een vereiste van voldoende sollicitaties, waartoe het begrip "sollicitatieplicht" aanleiding kan geven'.

Beeldend kunstenaars die al een dergelijke loondienstfunctie hebben en aanvullend bijstand vragen, kunnen zich uiteraard met geldige redenen tot het Gemeentebestuur wenden met een verzoek om ontheffing van een verdergaande sollicitatieplicht.

LET OP:

De echtgenoot of partner kan daarentegen wel verplicht worden tot het ingeschreven staan bij het arbeidsbureau, het solliciteren naar arbeid in loondienst of het volgen van een omscholingscursus als zijn of haar arbeidsverleden daar aanleiding toe geeft, tenzij zich redenen van medische, sociale of andere aard hiertegen verzetten.

Categoriale ontheffing

Inmiddels zijn op basis van art. 9.3. categoriale ontheffingen geldig voor boven 57 1/2 jarigen en werkloze jongeren tot 23 jaar, die gaan deelnemen aan jeugdwerkregelingen.

Beroepskostenvergoeding en passieve sollicitatieplicht

Beeldend kunstenaars die een ABW/RWW-uitkering hebben en via het Fonds voor Beeldende Kunsten, Vormgeving en Bouwkunst een beroepskostenvergoeding toegekend krijgen, zijn voor de periode waarin deze vergoeding geldt, vrijgesteld van sollicitatieplicht. Wel moet men ingeschreven blijven bij het arbeidsbureau.

Analoog hieraan heeft een aantal gemeentebesturen ook een dergelijke opstelling ten aanzien van kunstenaars, die via provincie, gemeente of stichtingen zoals het Voorzieningsfonds voor Kunstenaars, een subsidie verkregen ter dekking van de beroepskosten, produktiekosten, projecten, manifestaties, etc.

In deel 3 en deel 4 van deze reeks informatiebrochures wordt ingegaan op de subsidieregelingen die inmiddels zowel landelijk als in de grote steden en provincies tot ontwikkeling zijn gebracht voor beeldend kunstenaars, ter dekking van productie- of beroepskosten.

3.6. Zelfstandig uitoefenen beroep, in samenhang met een bijstandsvoorziening

Het komt steeds vaker voor dat werklozen in de bijstand (RWW) beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten blijven verrichten. In het kader van de bijstand is het verrichten van dergelijke activiteiten onder bepaalde voorwaarden toegestaan. Dit wordt in het bijstandsjargon aangeduid als 'het voor eigen rekening en risico verrichten van arbeid'. De belangrijkste aspecten zijn de volgende:

Inkomsten uit eigen arbeid worden gedurende twee jaar in beperkte mate vrijgelaten (zie hiervoor hoofdstuk 4.). Dit mag er echter niet toe leiden dat het verwerven van inkomsten uit bedrijfs- of beroepsmatige activiteiten van meer dan bescheiden schaal, wordt toegestaan.

Daarom wordt de Gemeentebesturen verzocht de volgende te hanteren:

1. Genoemde werkzaamheden, die door werklozen in de bijstand worden verricht, zijn alleen aanvaardbaar als zij van bescheiden omvang zijn. (Dit wordt niet nader omschreven -red-);
2. Bedrijfs- of beroepsmatige activiteiten die reeds voor de bijstands-

- periode werden ontplooid door de uitkeringsgerechtigde of de partner, kunnen worden geaccepteerd, mits zij niet worden uitgebreid;
3. Voorwaarden voor de bijstandsverlening zijn, dat betrokkene volledig voor de arbeidsmarkt beschikbaar blijft en er geen sprake is van concurrentievervalsing (zoals verkopen onder de marktprijs). Ook moet voldaan worden aan de vestigingseisen. Uiteraard dienen de inkomsten uit bedrijf of beroep te worden opgegeven aan de gemeente. Het niet voldoen aan deze voorwaarden zal aanleiding zijn tot het toepassen van sancties;
 4. Op grond van artikel 7 ABW kan het vermogen dat voor het bedrijf noodzakelijk is buiten beschouwing blijven, mits het bedrijf inkomsten oplevert, waardoor minder bijstand hoeft te worden verleend;
 5. Wanneer de bedrijfs- of beroepsmatige activiteiten van meer dan bescheiden omvang zijn, zodat betrokkene niet langer als werkloze werknemer in de zin van de RWW kan worden beschouwd, dient deze voor de keus te worden gesteld tussen:
 - het terugbrengen van de activiteiten tot een bescheiden niveau, hetgeen als voorwaarde aan verdere bijstandsverlening wordt verbonden;
 - uitbouw van activiteiten tot een volwaardig bedrijf of beroep.

Betrokkene kan, bij gebleken levensvatbaarheid, als beginnende zelfstandige worden beschouwd en kan dienovereenkomstig bijstand krijgen.

Commentaar

Met name punt 4 van bovenstaande is belangrijk omdat hier gewezen wordt op artikel 7 ABW. Dit luidt:

- 7.1 *'Bij de beoordeling van de mate waarin een persoon of gezin beschikt over middelen worden in alle gevallen buiten beschouwing gelaten:*
- 7.1.a *Het voor opleiding of bedrijf bestemde vermogen, mits voldoende waarborgen bestaan dat het vermogen voor deze zal worden aangewend en de bestemming zelve, gelet op alle omstandigheden, verantwoord moet worden geacht'.*

In de praktijk betekent het dat, als de kunstenaar van plan is het beroep voort te zetten, het vermogen dat is vastgelegd in apparatuur en het atelier of de studio, valt onder vermogen bestemd voor bedrijf en beroep. De werksituatie kan in stand gehouden worden, wat voor de professionaliteit en de continuïteit van de beroepsuitoefening van essentieel belang is. Vooral als bedacht wordt dat hierop een aantal beleidsmaatregelen van WVC en andere overheden gericht is. Het bedrijfsvermogen zal wel worden getoetst op het punt van de noodzakelijkheid voor het beroep.

De vrijlating van het bedrijfsvermogen duurt zolang het beroep inkomsten oplevert waardoor minder bijstand hoeft te worden verleend. In een circulaire van 4 april 1985 heeft het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aandacht besteed aan het voor eigen rekening en risico verrichten van beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten van werklozen met een RWW-uitkering. Deze circulaire is inmiddels ingetrokken. Volgens het Ministerie is het aan Gemeentebesturen echter wel toegestaan te handelen in de geest van hetgeen in deze circulaire werd aangegeven.

De vraag doet zich voor wat onder inkomsten uit bedrijf of beroep moet worden verstaan.

Analoog aan hetgeen hierover geldt bij het Bijstandsbesluit Zelfstandigen zou het dan gaan om het volgende:

Onder het begrip 'inkomen' wordt verstaan het door de zelfstandige of diens echtgeno(o)t(e) of partner in een bepaald boekjaar behaald inkomen:

- uit bedrijf of beroep;⁵
- uit of in verband met arbeid in dienstbetrekking, waaronder begrepen een uitkering op grond van de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet;
- uit andere bron, met dien verstande dat het hier het netto inkomen betreft.

Door de Sociale Dienst kan, om het inkomen uit bedrijf of beroep terug te brengen tot een netto-bedrag, een bepaald percentage worden afgetrokken (een z.g. forfaitair percentage).⁶ Dit vrijgelaten bedrag dient voor het voldoen van de over dit inkomen verschuldigde inkomstenbelasting en premie-heffing volksverzekeringen.

⁵ Onder bedrijfs- en/of beroepsinkomen wordt verstaan: alle bedrijfs- of beroepsinkomen, verminderd met alle bedrijfs- of beroepslasten, inclusief de afschrijving volgens goed koopmansgebruik, maar exclusief de aflossingen.

⁶ forfaitair: voorheffing.

4. NORMERING, VRIJLATING EN VERREKENING.

4.1. Normbedrag volgens het Bijstandsbesluit Landelijke Normering (BLN) (voor de ABW-sec, de RWW, het BZ).

Het Bijstandsbesluit Landelijke Normering bepaalt de standaardbedragen van de bijstandsuitkeringen. De hoogte van de uitkering, wat men van eigen verdienste mag houden, wat men aan vermogen mag bezitten etc., is allemaal in het BLN vastgelegd.

Per 1 januari 1990 gelden de volgende netto bedragen per maand:

(echt)paren zonder en met kinderen	f 1588,57
een-oudergezinnen	f 1429,71
alleenstaanden 23 jaar en ouder	f 1112,00
een woningdeler	f 944,04

Plus: (voor wie niet verplicht bij een ziekenfonds verzekerd is) de premie voor een particuliere ziektekostenverzekering die dezelfde risico's dekt als de verplichte ziekenfondsverzekering (als er sprake is van een ABW-sec-uitkering), of de ziekenfondspremie (als er sprake is van een RWW-uitkering). Bij een RWW-uitkering wordt de premie voor u door de Sociale Dienst afgedragen.

Plus: vakantiegeld per maand:

(echt)paren zonder en met kinderen	f 91,04
een-oudergezinnen	f 81,94
alleenstaanden	f 63,73
een woningdeler	f 63,73

Het vakantiegeld wordt eens per jaar in juni uitbetaald.

De normbedragen van de bijstandsuitkering zijn afgeleid van het minimumloon. Dat is het loon, waarop elke werknemer van 23 jaar en ouder tenminste recht heeft. Van dit loon worden loonbelasting en premies voor sociale verzekeringen afgetrokken. De uitkering voor een (echt)paar is gelijk aan het netto minimumloon. Een-oudergezinnen krijgen 90%, alleenstaanden 70% en alleenstaande woningdelers 60% daarvan, omdat de noodzakelijke kosten van het bestaan voor hen lager zijn. Voor alleenstaanden beneden de 23 jaar gelden lagere bedragen, afgeleid van de minimum-jeugdlonen. Een (echt)paar kan verzoeken om gesplitste betaling van de uitkering. Aan beide partners wordt dan de helft van de uitkering uitbetaald.

4.2. Bijstand en vermogen

Bij de vaststelling van de bijstand wordt rekening gehouden met het aanwezig vermogen. U hoeft echter niet al uw spaargeld en/of vermogen eerst op te maken.

Buiten beschouwing blijven:

- a. Bescheiden vermogen zonder bepaalde bestemming.
Toegestaan is een bedrag per 1 januari 1990 van: f 16.200,- voor (echt)paren en een-oudergezinnen; f 8.100,- voor alleenstaanden. De rente over dit vermogen wordt ook vrijgelaten.

- b. Een extra vrijlating voor het vermogen in eigen huis.
Dit geldt voor wie in een eigen huis woont, jonger is dan 65 jaar en bijstand krijgt tot de normbedragen voor de algemene bestaanskosten. Deze extra vrijlating is f 15.000,- plus de helft van het meerdere vermogen.

De onder a. en b. genoemde vrij te laten bedragen mogen tezamen niet meer zijn dan f 76.000,- voor gezinnen en f 67.900,- voor alleenstaanden. Als er niets meer in het huis zit dan kan worden vrijgelaten, kunt u zonodig zonder meer bijstand krijgen. Dus bijstand die niet hoeft te worden terugbetaald. Zit er wel meer geld in het huis dan kan worden vrijgelaten, dan kunt u een lening krijgen met het huis als onderpand: de krediethypotheek. In dat geval moet niet 'in redelijkheid' van de aanvrager verlangd kunnen worden dat het huis verkocht wordt of dat bij een gewone bank of financieringsinstelling wordt aangeklopt voor (nog) een hypotheeklening.

LET OP:

Uitgebreide informatie over de vaststelling van een krediethypotheek en de woonkostentoeslag, die eventueel 'om niet' gegeven kan worden, wordt gegeven in de hoofdstukken 'Vergoeding voor woon- en werkruimte' en 'De krediethypotheek'.

- c. Het voor opleiding of bedrijf bestemd vermogen.

Artikel 7.1 en 7.1.a van de Algemene Bijstandswet spreken zich hierover uit:

'Bij de beoordeling van de mate waarin een persoon of gezin beschikt over middelen, wordt in alle gevallen buiten beschouwing gelaten:

- *Het voor opleiding of bedrijf bestemd vermogen, mits voldoende waarborgen bestaan dat het vermogen voor deze zal worden aangewend en de bestemming zelve, gelet op alle omstandigheden, verantwoord moet worden geacht'.*

Deze bepalingen kunnen van toepassing zijn op beeldend kunstenaars als:

- bij toekenning van een RWW-uitkering het bedrijf of beroep wordt voortgezet en de verwachting is dat hier inkomsten uit kunnen voortvloeien, (zie 3.6).
- sprake is van toepassing van het Bijstandsbesluit Zelfstandigen, (zie hoofdstuk 7).

4.3. Verrekening van inkomsten

Het BLN geeft, naast de hoogte van de uitkering en vrijlating, ook aan hoe een (gezins)inkomen verrekend moet worden met een uitkering (RWW of ABW-sec). Als er sprake is van een gezin van twee of meer personen wordt er uitgegaan van het gezinsinkomen. Dit kan bestaan uit het inkomen van de partners en dat van inwonende meerderjarige kinderen.

Beperkte vrijlating gedurende 2 jaar.

Bij eigen inkomsten die niet hoger zijn dan de maandnorm mag 25% van het netto bedrag worden behouden tot een maximum van f 238.30 per maand voor (echt)paren en een-oudergezinnen en f 166,80 voor alleenstaanden (1-1-1990).

Als men als alleenstaande in één maand bijvoorbeeld f 1000,- netto verdient, wordt hiervan f 833,20 verrekend met de uitkering en mag dus niet 25%, te weten f 250,- worden behouden. Er wordt immers maximaal f 166,80 vrijgelaten.

Heeft men daarentegen gedurende twee maanden f 500,- aan netto inkomsten, dan kan men over twee maanden $2 \times f$ 125,- (25%) = f 250,- behouden.

Bij de ABW/RWW-uitkering geldt de 25% vrijlating voor een periode van twee jaar. Deze regeling is vooral toegesneden op vaste maandelijkse inkomsten uit loondienst naast de uitkering ABW/RWW. De periode kan in bijzondere gevallen worden verlengd. Bij incidentele inkomsten zal de termijn van 2 jaar een samengestelde termijn zijn, waarbij de gewerkte periodes bij elkaar opgeteld worden. Als de uitkering gedurende minimaal 6 maanden wordt onderbroken op grond van voldoende inkomsten vangt een nieuwe vrijlatingsperiode van 2 jaar aan.

Als het om inkomsten gaat uit verkoop, opdracht of free-lance werkzaamheden, dan mogen de verwervingskosten eerst in mindering gebracht worden. Van het aldus overgebleven bruto-bedrag kan zo nodig nog ca. 25% worden gereserveerd ter voldoening van een extra aanslag inkomstenbelasting en premieheffing volksverzekering. Het overgebleven netto-bedrag wordt samen met eventuele andere netto (gezins)inkomsten verrekend.

Opschorting en beëindiging

Bij inkomsten die hoger zijn dan het bijstandsbedrag per maand kan de uitkering-ABW/RWW worden opgeschort of beëindigd. U kunt hier ook zelf om verzoeken. Gaat het om een relatief laag bedrag, waarvan u hooguit twee maanden in uw levensonderhoud kunt voorzien, dan is het verstandig om opschorting te vragen. Als u namelijk de uitkering in zo'n geval laat stopzetten, dan moet u binnen een paar weken weer een nieuwe aanvraagprocedure starten.

Van het door uzelf verdiende bedrag mag u 1 1/2 maal het uitkeringsbedrag per maand besteden als de uitkering wordt opgeschort. Een alleenstaande (f 1112,- netto per maand) moet dus van f 3000,- netto twee maanden zelf in het levensonderhoud voorzien.

Bij hogere bedragen waarvan u langere tijd kunt leven, moet de uitkering worden stopgezet. U zult dus enige tijd van dat inkomen in uw levensonderhoud moeten voorzien.

Is de bijstand beëindigd en maakt u gedurende een bepaalde periode geen gebruik van een uitkering, dan mag u, als u opnieuw een uitkering aanvraagt, weer beschikken over vermogen. Er is dan namelijk weer sprake van een nieuwe situatie.

De wijze van opgave van inkomsten en de aftrek van beroepskosten c.q. verwervingskosten.

De inkomsten moeten worden terug gerekend naar netto bedragen en maandelijks worden opgegeven.

Onder inkomsten worden verstaan:

- netto inkomsten uit of in verband met (tijdelijke) arbeid;
- bruto inkomsten uit beroepsuitoefening, die terug gerekend moeten worden naar netto inkomsten;

- inkomsten uit andere bron, bijvoorbeeld huuropbrengst van een niet zelf bewoonde eigen woning of verhuur van kamers.

Het verrekenen van netto inkomsten uit loondienst op maandbasis geeft op zichzelf geen probleem. Lastiger wordt het als het gaat om inkomsten uit de beroepsuitoefening die uit bruto bedragen bestaan. Hiervan moeten de reële beroepskosten worden afgetrokken als buitengewone verwervingskosten. Er kan rekening gehouden worden met het feit dat over het bedrag dat overblijft na aftrek van de beroepskosten in principe nog inkomstenbelasting en premieheffing afgedragen moeten worden. In de gemeente Amsterdam bijvoorbeeld, wordt hiervoor van inkomsten, na aftrek van de verwervingskosten, 25% vrijgelaten. Een andere methode is dat geen vrijlating plaatsvindt, maar de Sociale Dienst de extra aanslagen in de inkomstenbelasting en premieheffing na ontvangst voor u zal voldoen (op basis van BLN art 2, lid 3). Het verdient aanbeveling als deze werkwijze wordt toegepast om een schriftelijke garantie te vragen zodat er later geen misverstand over kan ontstaan. U doet er goed aan bij het aanvragen van de uitkering te informeren naar de wijze waarop in uw gemeente gehandeld wordt.

Onder buitengewone verwervingskosten kunnen worden verstaan:

- bemiddelingskosten galerieën en instellingen;
- materiaalkosten vervaardiging werkstukken;
- verzorging werkstukken (inlijsten, passe-partouts, etc.);
- documentatiekosten vervaardigd werk;
- representatiekosten, drukwerk, openingskosten, tentoonstellingen;
- portiekosten en andere administratieve kosten;
- kosten uitbesteed werk;
- diversen.

Onder vaste lasten wordt verstaan:

- de atelierhuur;
- onroerend goedbelasting atelier;
- verwarming en verlichting (energiekosten);
- servicekosten.

De vraag doet zich voor op welke wijze de buitengewone verwervingskosten in mindering moeten worden gebracht op de inkomsten uit bedrijf of beroep. Volgens een brief van het Ministerie van SoZaWe d.d. 31-8-87, kan bij de verrekening van dergelijke inkomsten rekening worden gehouden met buitengewone verwervingskosten voor zover deze aantoonbaar en reëel zijn. Tevens wordt gesteld dat de beoordeling van de netto inkomsten per geval bezien moet worden en hiervoor geen centrale regels kunnen gelden. Dit geeft gemeentebesturen de mogelijkheid zelf per geval te beoordelen hoe gehandeld zal worden. In de praktijk betekent dit, dat per gemeente gezocht wordt naar een berekeningsmodel van de buitengewone verwervingskosten, als het om inkomsten gaat, verworven door beeldend kunstenaars, vormgevers en fotografen uit hun beroepsuitoefening.

Er zijn twee werkwijzen denkbaar:

- a. Aftrek van buitengewone verwervingskosten per verkocht werkstuk of opgeleverde opdracht; ontvangen honorarium voor het verrichten van enkele diensten; inkomsten uit verhuur van kunstwerken e.d.;

- b. Aftrek van buitengewone verwervingskosten op basis van een te overleggen winst- en verliesrekening na afloop van het boek jaar.

Toelichting

Bij methode a. worden de gemaakte kosten aan de hand van een zorgvuldig bijgehouden boekhouding afgetrokken bij verkoop etc. Dit houdt in dat bij verkoop of verhuur van kunstwerken slechts de materiaalkosten en de inlijstkosten van het verkochte, c.q. verhuurde werk mogen worden afgetrokken. Dit is ook aan de hand van een goed bijgehouden boekhouding vaak moeilijk vast te stellen. Het materiaal wordt immers niet precies afgestemd per werk ingekocht. Zijn deze produktiekosten niet duidelijk vast te stellen, dan kan een bepaald percentage wellicht uitkomst bieden, bijvoorbeeld:

- 10 % voor niet ingelijst twee dimensionaal werk,
- 20 % voor ingelijst twee dimensionaal werk,
- 30% voor drie dimensionaal werk.

Problematisch wordt het aftrekken van gemaakte vaste lasten - de atelierkosten - over gespreid binnenkomende bedragen. Deze zullen met terugwerkende kracht in mindering gebracht moeten worden op de inkomsten. Hierbij zal het verlies steeds opnieuw toegerekend moeten worden naar de nieuwe inkomsten. Dit is uitsluitend mogelijk door precies bij te houden wat al in mindering kon worden gebracht en over welke periode.

Deze verrekeningsmethode brengt met zich mee dat een aantal reëel gemaakte kosten, namelijk materiaalkosten voor werk dat (nog) niet verkocht werd en een aantal andere uitgaven voor bijvoorbeeld vakliteratuur, het lidmaatschap van een vakvereniging, documentatiekosten, niet kunnen worden afgetrokken. Deze wijze van handelen brengt de kunstenaar in moeilijkheden omdat aantoonbaar gemaakte reële beroepskosten op deze manier niet in mindering worden gebracht.

Bij methode b. wordt aangesloten op een werkwijze die voor zelfstandigen in het Bijstandsbesluit Zelfstandigen (zie hoofdstuk 7) wordt gehanteerd. Deze werkwijze sluit aan op de berekeningswijze - de winst- en verliesrekening op jaarbasis - zoals die gehanteerd wordt bij de jaarlijkse belastingaangifte. Deze methode wordt door gemeentebesturen gehanteerd bij het vaststellen van de winst gemaakt door werklozen met een RWW-uitkering die werken voor eigen rekening en risico.

Hierbij wordt bij het begin van de opname in de RWW een prognose gemaakt op jaarbasis (of over het nog lopend kalenderjaar) van de vaste lasten en de variabele kosten, eventueel aan de hand van de gegevens van het voorafgaande jaar. Daarnaast wordt een schatting gemaakt van de te verwachten inkomsten. Aan de hand hiervan wordt een schatting gemaakt van de eventueel te verwachten winst. Hieruit wordt een geschat bedrag per maand afgeleid dat op de maandelijks te verstrekken uitkering wordt gekort. Is er geen verwachting dat er winst gemaakt wordt of is dit niet te voorzien, dan vindt geen korting vooraf plaats.

Na afloop van het kalenderjaar wordt aan de hand van de boekhouding vastgesteld wat de werkelijke winst of het werkelijke verlies is geweest. Heeft men op voorhand teveel gekort, dan vindt een herberekening plaats en moet de sociale dienst het verschil compenseren. Is er te weinig gekort, dan vindt eveneens een herberekening plaats en moet de kunstenaar het verschil bijpassen. Is er verlies geleden dan moet men dit verlies zelf

compenseren uit de uitbetaalde maandelijkse uitkering voor levensonderhoud.

Per maand wordt een inkomstenverklaring gevraagd waarbij het eventueel gekorte bedrag op de uitkering opgegeven moet worden als inkomsten uit bedrijf of beroep. Doen zich onvoorziene omstandigheden voor waaruit hoge inkomsten voortvloeien dan moet dit direct worden aangemeld.

Als variant kan ook uitgegaan worden van een halfjaarlijkse periode waarna een controle op de werkelijke uitgaven en inkomsten plaatsvindt. Op deze wijze is tevens vast te stellen of er inkomstenbelasting en premieheffing volksverzekering zullen moeten worden afgedragen en voor welke bedragen.

Deze werkwijze sluit aan op de beroepspraktijk, zoals kunstenaars die kennen. Omdat op deze manier reëel gemaakte kosten kunnen worden opgevoerd en ook vaste lasten op een, voor kunstenaars en betrokken ambtenaren, heldere wijze kunnen worden opgevoerd, is ons inziens deze methode de meest rechtvaardige verrekeningswijze. In een aantal (grote) gemeenten wordt de verrekening op jaarbasis toegepast. Per gemeente kan de uitwerking daarvan echter enigszins verschillen.

Als u over dit onderwerp meer informatie wilt hebben, kunt u te rade gaan bij uw vakvereniging of bij de Sociale Dienst in uw gemeente.

Van deze verrekening op jaarbasis geven wij twee voorbeelden:

Voorbeeld 1:

Het betreft hier een kunstenaar die er redelijk in slaagt uit diverse bronnen inkomsten te verwerven. Daar staan echter ook forse kosten tegenover.

<u>Inkomsten</u>		<u>Uitgaven</u>	
verkoop/verhuur	f 6000,-	atelierhuur	f 4000,-
docentschap	f 3000,-	energie/verzekering/ onroerend goedbel.	f 1500,-
vakatiegeld	f 1000,-	materialen	f 6000,-
beroepskostenverg.	f 5000,-	vakliteratuur, studie	f 500,-
		bezoek tentoonst.	
		lidmaatschappen	f 300,-
		overige: documentatie,	f 700,-
		transportkosten	
	<hr/>		<hr/>
	f 15000,-		f 13000,-

De netto winst bedraagt f 2.000,-. Op jaarbasis mag hiervan gedurende 2 jaar f 500,- (25%) worden gehouden. De overige f 1.500,- wordt verrekend met de uitkering. Maandelijks wordt dus ongeveer f 125,- op de uitkering in mindering gebracht.

Voorbeeld 2:

Het betreft hier een kunstenaar die weinig inkomsten heeft en derhalve ook gedwongen is de kosten laag te houden.

<u>Inkomsten</u>		<u>Uitgaven</u>	
verkoop/verhuur	f 3000,-	atelierhuur	f 4000,-
docentschap	f —	energie, verzekeringen, onroerend goedbel.	f 1300,-
vakatiegeld	f 200,-	materiaal	f 2000,-
beroepskosten-verg.	f 1200,-	studie:	
		vakliteratuur,	p.m.
		bezoek tentoonstellingen	
		overige:	
		documentatie,	p.m.
		transportkosten e.d.	
	<hr/>		<hr/>
	f 4400,-		f 7300,-

Het netto verlies bedraagt f 2900,-. Dit betekent dat er niets met de uitkering te verrekenen valt. Op maandbasis zal deze kunstenaar ongeveer f 240,- uit de bijstandsuitkering moeten gebruiken om de kosten voor uitoefening van zijn/haar beroep te betalen.

Vrijlating van verrekening

Uitkeringen en vergoedingen voor speciale kosten die niet voor levensonderhoud zijn bestemd, worden op grond van artikel 12 van het Bijstandsbesluit Landelijke Normering (BLN) niet op de uitkering in mindering gebracht.

Voor kunstenaars betekent dit dat de beroepskostenvergoeding van WVC, provincie of gemeente en de toelagen van het Voorzieningsfonds voor Kunstenaars niet met de uitkering mogen worden verrekend. Dit geldt ook voor andere subsidies als het om de dekking van produktiekosten of uitvoeringskosten gaat. Bedragen voor levensonderhoud (zoals honorarium) worden altijd met de uitkering verrekend. Ontvangt u een startstipendium of werkbeurs van WVC dan wordt de uitkering beëindigd, omdat u hiervan voor de toegekende periode (maximaal één jaar) geacht wordt te kunnen werken en leven. Als hierover onduidelijkheid bestaat is het raadzaam de subsidiegever om een verklaring te vragen. Overigens kan er, als er een vergoeding voor doorlopende beroepskosten wordt verstrekt, bij inkomsten tot het bedrag van de ontvangen subsidie geen aftrek van verwervingskosten meer plaatsvinden.

Op de uitkeringsbedragen worden tevens niet in mindering gebracht:

- uitkeringen Algemene Kinderbijslagwet;
- bijdrage ingevolge de Wet Individuele Huursubsidie;
- beschikkingen geldelijke steun t.b.v. het bekostigen van de bewoning van een woonwagen;
- inkomsten uit arbeid van minderjarige kinderen of door hen ontvangen uitkeringen op grond van sociale verzekeringswetten, WWV of een rijksgroepsregeling;
- inkomsten (rente) uit het vrijgelaten vermogen.

4.4. Bijstandsbesluit Landelijke Draagkrachtcriteria (BLD).

In het Bijstandsbesluit Landelijke Draagkrachtcriteria is aan de orde op welke wijze men in aanmerking kan komen voor een tegemoetkoming in 'bijzondere noodzakelijke kosten van het bestaan' naast de uitkering voor levensonderhoud. Dit is zo persoonsgericht dat in deze brochure een uitgebreide beschrijving van de mogelijkheden achterwege blijft. Het kan bijvoorbeeld gaan om diëet-kosten of een dubbele huur bij verhuizing. Heeft u een probleem omdat u op kosten gejaagd wordt, die onvermijdelijk zijn en waarop uw uitkering niet berekend is, wendt u zich dan voor informatie tot de Sociale Dienst in uw woonplaats en/of uw beroepsvereniging.

5. VERGOEDING VOOR WOON- EN WERKRUIMTE IN RELATIE TOT EEN ABW-UITKERING

Het beschikken over een werkruimte is een van de belangrijkste voorwaarden voor kunstenaars, om hun vak te kunnen uitoefenen. De kosten hiervan kunnen echter behoorlijk hoog zijn. Voor mensen met een bijstandsuitkering zijn de kosten nauwelijks uit de uitkering zelf op te brengen. De individuele huursubsidie voor woonruimte en de woonkostentoeslag van de sociale dienst voor woonruimte en (tijdelijk) ook werkruimte kunnen wel de totale kosten van wonen en werken verlichten. Daarom volgt hier een overzicht van de vergoedingen waarvoor kunstenaars met een bijstandsuitkering (of andere inkomsten op dat niveau) in aanmerking kunnen komen.

5.1. Individuele huursubsidie

Het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer geeft hierover jaarlijks een informatiefolder uit. Daarom hier alleen de belangrijkste gegevens.

Bij het bepalen of iemand voor individuele huursubsidie in aanmerking komt, gaat men uit van de verhouding tussen de hoogte van het inkomen en de huur. Alleen als de huur te hoog is in verhouding tot het inkomen wordt de subsidie gegeven. De huursubsidie kan ieder jaar worden aangevraagd tussen juli en december, voor de periode van juli van hetzelfde jaar tot juli van het volgende jaar. De bedragen waarvan men uitgaat voor het vaststellen van de subsidie kunnen jaarlijks worden aangepast.

Het inkomen

Er wordt uitgegaan van het belastbaar (gezins)inkomen over het kalenderjaar voorafgaande aan de aanvraag. Hierbij telt men een klein percentage aan te verwachten inkomensgroei op. Als het inkomen 25% hoger of 25% lager zal zijn in het jaar van de aanvraag, zal van dit geschatte inkomen voor het lopende kalenderjaar worden uitgegaan. Voor 1989 gelden de volgende bedragen: bij huishoudens bestaande uit twee of meer personen mocht het gezamenlijk belastbaar inkomen over 1988 niet hoger zijn geweest dan f 37.000,-.

Bij alleenstaanden van 23 jaar en ouder mocht het belastbaar inkomen over 1988 niet hoger zijn dan f 33.000,-.

De huur

Bij het vaststellen van de huur wordt uitgegaan van de kale huur en een aantal service-kosten. Welke dit zijn kunt u terugvinden in bijgevoegd overzicht 'berekeningen woonkosten huurwoningen'. Is de huur vastgesteld dan mocht deze in 1988 voor beide groepen niet lager dan f 271,67 en niet hoger zijn dan f 750,- per maand.

Voor huurders met een sterk wisselend inkomen, zoals voor vele kunstenaars van toepassing is, gaat de huursubsidie dwars in tegen de feitelijke inkomensontwikkeling.

Ter illustratie het volgende voorbeeld:

Een kunstenaar verdiende in 1988 f 45.000,- aan belastbaar inkomen (+ 1% verwachte inkomensstijging = f 45.450,-). In 1989 is er een teruggang van inkomen en het te verwachten inkomen bedraagt slechts f 25.000,-. Een sterke achteruitgang van meer dan 25% ten opzichte van het voorgaande jaar. Op grond hiervan kan huursubsidie worden verstrekt. Anderzijds werkt deze berekeningswijze ook andersom. Als er sprake is van een inkomsten ver-

meerdering in het nieuwe jaar, is het raadzaam vooruit te kijken en een gedeelte van de uitgekeerde subsidie in reserve te houden.

5.2. Woonkostentoeslag van de Gemeentelijke Sociale Dienst

Wie op bijstand aangewezen raakt, kan de Sociale Dienst om een Woonkostentoeslag (WKT) vragen. Deze toeslag wordt gegeven naast de uitkering voor levensonderhoud. In welke gevallen dit mogelijk is, geven we hier aan:

Woning/atelier gehuurd

- De huursubsidie voor een huurwoning kan nog niet worden aangevraagd. Om de periode tot het ontvangen van de huursubsidie te overbruggen, kunt u de Sociale Dienst om een woonkostentoeslag vragen;
- De atelierwoning is gehuurd. Huren van atelierwoningen zijn vaak bijzonder hoog. Allereerst zal de totale huur gesplitst moeten worden in een deel voor de woning en een deel voor het atelier. Tot het moment dat de huursubsidie voor het woongedeelte wordt verkregen, kan voor de totale huur de woonkostentoeslag worden aangevraagd. Omdat het ateliergedeelte echter niet los gezien kan worden van het woongedeelte kan ook daarna voor het atelier een WKT worden verkregen. In beide gevallen zal de WKT voor maximaal één jaar worden toegekend; u zult naar een goedkopere oplossing moeten zoeken. Desondanks zal deze termijn misschien nog verlengd kunnen worden als blijkt dat - ondanks alle pogingen van de aanvrager om iets goedkoper te vinden - dit niet is gelukt.
- Het atelier is gehuurd, apart van de woning. Ook voor de huur van een apart atelier of bedrijfsruimte kan een WKT worden aangevraagd. Deze zal echter alleen verstrekt worden als u de huur ervan opzegt, maar nog aan een aantal maanden opzegtermijn vastzit.

Woning/atelier in eigendom

Bij de bewoning van een atelierwoning in eigendom kan vaak sprake zijn van hoge woonkosten, als er nog maar weinig van de hypotheek is afgelost. Hoe deze woonkosten worden vastgesteld ziet u in het overzicht 'Berekening woonkosten eigen woning'. In principe wordt de WKT alleen voor de kosten van het woongedeelte gegeven, maar omdat het ateliergedeelte niet los gezien kan worden, kan voor de periode van maximaal één jaar voor de totale woonkosten 'bijstand om niet' worden gegeven. Ook hier geldt weer dat verlenging mogelijk is als de omstandigheden daartoe aanleiding geven.

Heeft men een apart atelier in eigendom dan zal de WKT alleen worden gegeven onder voorwaarde, dat men alles in het werk stelt om het atelier te verkopen.

Als bij de berekening van uw vermogen, het vermogen dat is vastgelegd in een atelierwoning of apart atelier is vrijgelaten omdat het beschouwd wordt als bedrijfsvermogen, kunt u geen vergoeding van de woonkosten meer krijgen.

Zie voor een berekening van deze woonkosten op de volgende pagina.

Berekening woonkosten

a. Huurwoningen	per maand
kale huurprijs	f
(Als bij de huurprijs een bedrag is inbegrepen voor onderstaande kosten, deze van de 'kale' huur aftrekken.)	
Kosten voor garage, carport e.d.	f
Kosten voor bedrijfsruimte	f
	----- +
	f

Zijn naast de huurprijs nog servicekosten verschuldigd, dan komen daarvan alleen de volgende kosten voor subsidiëring in aanmerking:

Energiekosten collectieve installaties en verlichting collectieve ruimten (geheel)	f
Schoonmaakkosten collectieve ruimten (max. f 25,-)	f
Kosten huismeester (max. f 25,-)	f
Onderhoudskosten collectieve groenvoorzieningen (max. f 5,-)	f
Kosten dienst- en recreatieruimten (max. f 25,-)	f
Administratiekosten over bovenstaande (max. f 15,-)	f
	----- +
	f

b. Eigen woning	per maand of per jaar
Rente hypothecaire geldlening	f
Rioolrecht	f
Onroerend goedbelasting (eigenaarsgedeelte)	f
Brand-/opstalverzekering	f
Waterschapslasten (eigenaarsgedeelte)	f
Onderhoudskosten	f
	----- +
totaal lasten	f
te verminderen met Rijkspremie Woningbouw	f
	----- -
	f

6. DE KREDIETHYPOTHEEK

In het hoofdstuk 'Normering, vrijlating en verrekening' is aangegeven dat niet op al het vermogen hoeft te worden ingeteerd voordat bijstand kan worden aangevraagd. Buiten beschouwing blijven:

- het bescheiden vermogen f 16.200,- voor (echt)paren en gezinnen; en f 8.100,- voor alleenstaanden.
- een extra vrijlating voor het vermogen in een eigen huis van f 15.000,-, plus de helft van het meerdere vermogen.

Deze beide bedragen kunnen samen niet meer zijn dan f 76.000,- voor gezinnen en f 67.900,- voor alleenstaanden. De vrijlatingen zijn door de overheid ingesteld om te voorkomen dat eigen- huisbezitters die op bijstand aangewezen raken direkt hun huis moeten 'opeten'.

6.1. Zonder meer bijstand

Als het vermogen in het huis samen met het eventuele spaargeld, onder de grens blijft van f 15.000,- plus het maximaal vrij te laten bescheiden vermogen, kan men zonder meer bijstand krijgen. In de praktijk is dit het geval als het vermogen minder bedraagt dan:

voor (echt)paren en gezinnen	f 31.200,-
voor alleenstaanden	f 23.100,-

6.2. Bijstand onder beding van krediethypotheek

Zit er wel meer geld in het huis dan bovengenoemde bedragen dan kan men uitsluitend bijstand krijgen als lening, met het huis als onderpand: de krediethypotheek. In dat geval moet niet 'in redelijkheid' verlangd kunnen worden dat het huis verkocht wordt of dat bij een gewone bank of financieringsinstelling wordt aangeklopt voor (nog) een hypotheeklening.

De berekeningen met betrekking tot de krediethypotheek verschillen van persoon tot persoon, afhankelijk van de individuele situatie. Vooral als er sprake is van spaargeld worden de berekeningen ingewikkeld. De folder 'Bijstand: speciaal voor eigen huis-bewoners' van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid geeft informatie en rekenvoorbeelden over dit onderwerp.

Als door de Sociale Dienst is vastgesteld dat er alleen maar bijstand mogelijk is onder beding van krediethypotheek, wordt u gevraagd daarin toe te stemmen. Het huis wordt dan getaxeerd door een beëdigd makelaar die in overleg met de gemeente wordt aangewezen. Bij de taxatie wordt uitgegaan van oplevering in onbewoonde staat. De hypotheekakte wordt opgesteld door de notaris. De kosten van taxatie, de hypotheekakte, de inschrijving van de hypotheek en bijkomende kosten, zijn voor rekening van de eigenaar. Zo nodig kan hiervoor bijstand worden gegeven, die dan wel bovenop de schuld komt.

6.3. Berekeningswijze van de krediethypotheek

De berekeningswijze is hoe dan ook ingewikkeld. Het gaat, naast de vrijlating aan bescheiden vrij te laten vermogen en het genormeerde bedrag van f 15.000,-, om de bepaling van de helft van het meerdere vermogen. U rekent dit als volgt uit:

Het vermogen dat vastligt in het huis is altijd de getaxeerde waarde van de woning onder aftrek van de hypotheeklening op het huis. Dit bedrag noemen we A.

Het bescheiden vrij te laten vermogen als maximum bedrag noemen wij B:
 voor echtparen en gezinnen f 16.200,-
 voor alleenstaanden f 8.100,-

Het bedrag aan spaargeld wat u heeft noemen we C.
 De extra vastgestelde genormeerde vrijlating van f 15.000,- is de constante factor in het geheel.

a. Er is geen spaargeld.

$$\frac{A - (B + f 15.000,-)}{2} = \text{helft van het meerdere vermogen.}$$

b. Er is spaargeld.

$$\frac{A - [(B - C) + f 15.000,-]}{2} = \text{helft van het meerdere vermogen}$$

De helft van het meerdere vermogen noemen wij D.

De krediethypotheek

a. Er is geen spaargeld.

Van het vermogen in het huis wordt afgetrokken de vrijlating aan maximaal bescheiden vermogen, de extra vrijlating van f 15.000,- en de helft van het meerdere vermogen.

Dus: $A - (B + f 15.000,- + D) = \text{krediethypotheek.}$

LET OP:

$B + f 15.000,- + D$ mag maximaal zijn:

voor echtparen en samenwonenden f 76.000,-
 voor alleenstaanden f 67.900,-

Wordt dit bedrag overschreden dan wordt de krediethypotheek als volgt berekend:

voor echtparen en gezinnen:

$A - f 76.000,- = \text{krediethypotheek.}$

voor alleenstaanden:

$A - f 67.900,- = \text{krediethypotheek}$

b. Er is spaargeld.

Van het vermogen in het huis wordt afgetrokken: het verschil tussen het maximaal vrij te laten bescheiden vermogen en het spaargeld en de extra vrijlating van f 15.000,- en de helft van het meerdere vermogen.

Dus: $A - (B - C + f 15.000,- + D)$ mag maximaal zijn:

voor echtparen / samenwonenden f 76.000,-
 voor alleenstaanden f 67.900,-

Wordt dit bedrag overschreden dan wordt de krediethypotheek als volgt berekend:

Voor echtparen en gezinnen:

$A - f 76.000,- = \text{krediethypotheek}$

Voor alleenstaanden

$A - f 67.900,- = \text{krediethypotheek}$

Rekenvoorbeelden

Ter illustratie geven wij een tweetal rekenvoorbeelden:

De getaxeerde waarde van de woning	f 115.000,-
Er is al een hypotheeklening van	f 30.000,-
	----- -
Het vermogen van de woning is dan	f 85.000,-
Vrijlatingen:	
bescheiden vermogen	f 16.200,-
extra vrijlating	f 15.000,-
	----- +
	f 31.200,-
Helft van het meerdere vermogen:	
(f 85.000,00 - f 31.200,-) : 2	f 26.900,- +

totale vrijlating eigen huis:	f 58.100,-
	f 85.000,-
	f 58.100,-

Maximum krediethypotheek	f 26.900,-

Voorbeeld 2.

De getaxeerde waarde van de woning:	f 125.000,-
Er is al een hypotheeklening van	f 40.000,-

Het vermogen in de woning is dan	f 85.000,-
Op het spaarbankboekje staat bijv.	f 10.000,-
Het totale vermogen is dan:	
Vrijlatingen restant toegestane spaargeld	f 6.200,-
extra vrijlating	f 15.000,- +

	f 21.200,-
helft van het meerdere vermogen:	
(f 85.000,00 - f 20.500,-) : 2	f 32.250,-

Totale vrijlating eigen huis	f 53.450,-
Dus:	
Maximum krediethypotheek	f 85.000,-
	f 53.450,-
	----- -
	f 31.550,-

Uitgaande van het tweede voorbeeld kan bijstand 'onder beding van krediet-hypothek' worden verstrekt voor een bedrag van f 31.900,-. Dat gebeurt in maandelijkse porties die bestaan uit een bedrag volgens de bijstandsnorm voor de noodzakelijke kosten voor het bestaan.

Vanaf 1 juli 1987 geldt dat, als hypotheekrente (niet de aflossing), eigenaars-onderhoud, belasting op onroerend goed en dergelijke, bij elkaar minder dan f 272,- per maand bedragen, die kosten dan uit de uitkering betaald moeten worden. Liggen de woonkosten tussen f 272,- en f 750,- per maand, dan wordt boven de uitkering een woonkostentoeslag gegeven. Deze is even groot als de huursubsidie voor een huurhuis van dezelfde prijsklasse. Stel dat de woonkostentoeslag op f 350,- per maand uitkomt, dan bedraagt de maandelijkse portie f 1588,- (voor (echt)paren en gezinnen) plus f 350,- = f 1938,-.

Aangezien de krediethypothek op f 31.550,- uitkwam, is dit bedrag na 16 1/2 maanden 'vol'. Als er daarna nog bijstand nodig is, wordt deze 'om niet' gegeven, wat erop neerkomt dat deze niet hoeft te worden terugbetaald. Zijn uw woonkosten hoger dan f 750,- per maand, dan woont u voor de bijstandswet te duur. U zult dan naar goedkopere woonruimte moeten omzien. In die situatie kunt u hooguit tijdelijk worden geholpen met een toeslag.

Het totale bedrag dat als krediethypothek wordt verstrekt blijft een schuld. Beschikt u na verloop van tijd over hogere inkomsten (boven de bijstandsnorm) dan zal worden bekeken over hoeveel financiële ruimte u beschikt om de schuld aan de Sociale Dienst af te lossen.

Bovenstaande informatie is bedoeld om een globale indruk te geven van 'bijstand en het eigen huis'. U kunt er geen aanspraken aan ontlenen.

7. BIJSTANDSBESLUIT ZELFSTANDIGEN (BZ)

Het Bijstandsbesluit Zelfstandigen (BZ) is bedoeld om zelfstandige beroepsbeoefenaren en zelfstandigen die een bedrijf hebben te steunen als zij financieel zo in de problemen komen dat zij niet meer in staat zijn volledig in de noodzakelijke kosten van bestaan te voorzien. Dit besluit is op 1 januari 1987 van kracht geworden.⁷

Voor beeldend kunstenaars is het lastig om in aanmerking te komen voor een voorziening langs deze weg als men het beroep wil voortzetten, of er vanuit een uitkeringssituatie als starter een begin mee wil maken. Een struikelblok is de beoordeling van de levensvatbaarheid van het beroep. Er moet van een reële verwachting sprake zijn dat men op afzienbare termijn (1 á 1 1/2 jaar) weer zonder verdere financiële ondersteuning voldoende inkomsten heeft om van te kunnen werken en leven. Voor vormgevers en fotografen biedt het besluit wellicht meer perspectieven dan voor beeldend kunstenaars.

7.1. Aanvraag

De aanvrager moet rekening houden met een aantal voorwaarden:

- er zijn geen andere voorzieningen binnen bereik, zoals bijvoorbeeld financiering van banken, stipendia, subsidie;
- men komt niet in aanmerking als men blijvend arbeidsongeschikt is verklaard;
- men dient te voldoen aan een aantal vestigingseisen, zoals het ingeschreven staan bij de Kamer van Koophandel;
- het bedrijf of beroep moet levensvatbaar zijn.

Begripsbepalingen

In het Bijstandsbesluit Zelfstandigen wordt verstaan:

'de persoon van 18 tot 65 jaar, die voor een voorziening in het bestaan geheel of voor een aanmerkelijk deel is aangewezen op arbeid in het eigen bedrijf of beroep'. (artikel 1 lid 1a).

onder zelfstandige wordt mede verstaan: 'de persoon die voldoet aan het bepaalde in het eerste lid, onderdeel a.(zie hierboven) en die alleen of met anderen het bedrijf of beroep uitoefent in de vorm van een maatschap, een vennootschap onder firma, een commanditaire vennootschap, een besloten vennootschap of een coöperatieve vereniging met wettelijke aansprakelijkheid, indien:

- a. *de volledige zeggenschap in het bedrijf of beroep alleen of met anderen wordt uitgeoefend;*
- b. *de financiële risico's van het bedrijf of beroep alleen of met die anderen wordt gedragen'. (artikel 1 lid 2a).*

De aanvraag om voor het BZ in aanmerking te komen, moet ingediend worden bij de Sociale Dienst van de woonplaats. De aanvraag wordt beoordeeld door een door het gemeentebestuur ingestelde Commissie Zelfstandigen. Over de bedrijf-economische aspecten en de marktsituatie wordt - voordat tot beoordeling wordt overgegaan - advies gevraagd aan het Regionaal Instituut voor Midden- en Kleinbedrijf (RIMK). Voor aanvragen van beeldend kunstenaars, vormgevers en fotografen kan inmiddels door de Gemeentelijke

⁷ In dit besluit zijn de Rijksgroepsregelingen Zelfstandigen en de Rijksgroepsregeling Oudere Zelfstandigen samengevoegd en een aantal wijzigingen doorgevoerd.

Sociale Diensten om advies gevraagd worden bij het Voorzieningsfonds voor Kunstenaars en het bureau Art en Policy.⁸

Het advies wordt de aanvrager op verzoek ter kennisgeving toegezonden. Met deze procedure is nogal wat tijd gemoeid. Er wordt inzage gevraagd in de boekhouding, men beoordeelt het ondernemingsplan en men legt ook een bezoek af om het bedrijf, de studio of werkplaats te bekijken.

Als u niet al een bijstandsuitkering heeft op grond van de ABW-sec of de RWW, dan kunt u in aanmerking komen voor een nooduitkering, c.q. een voorlopige voorziening gedurende de behandelingsperiode. Deze wordt later in mindering gebracht op de toegekende voorziening. Wordt de aanvraag afgewezen en komt u ook niet in aanmerking voor een andere bijstandsuitkering, dan moet een regeling getroffen worden tot terugbetaling van het verstrekte bedrag.

7.2. Groepen zelfstandigen.

Ten aanzien van de beoordeling van de levensvatbaarheid zijn per groep zelfstandigen uitzonderingen gemaakt. Als men bijvoorbeeld het bedrijf of beroep wil beëindigen, dan moet het een aantal jaren uitgeoefend zijn met succes.

Het besluit is van toepassing op vier verschillende groeperingen van zelfstandigen, per groep verschillen de criteria waaraan men moet voldoen om voor het BZ in aanmerking te komen. Een verdeling is gemaakt in:

1. de beginnende zelfstandigen, de zogenaamde starters;
2. de gevestigde zelfstandigen, d.w.z. zelfstandigen die langer dan anderhalf jaar hun bedrijf of beroep uitoefenen;
3. de oudere zelfstandigen, d.w.z. zelfstandigen van 55 jaar en ouder;
4. de zelfstandigen, die hun bedrijf of beroep willen beëindigen.

1. De beginnende zelfstandige

Het BZ biedt aan personen die in een uitkerings situatie zitten of daarin terecht dreigen te komen de mogelijkheid om zich als zelfstandige te vestigen en zo na verloop van tijd zelfstandig een inkomen te verwerven. De doelgroep wordt gevormd door met name werklozen met een werkloosheidswetuitkering of een uitkering op grond van de ABW. De echtgenoot van een werkloze kan door middel van rolwisseling tot de doelgroep behoren. Ook degenen die, wegens gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid, een uitkering hebben op grond van de AAW (Algemene Arbeidsongeschiktheidswet) of de WAO (Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering) kunnen in aanmerking komen. Tot de doelgroep behoren tevens personen die een wachtgelduitkering voor overheids personeel ontvangen.

Voor toepassing komen niet in aanmerking:..‘degenen voor wie een loondienstfunctie beschikbaar is of degenen die in loondienst werkzaam zijn, maar de voorkeur geven aan een zelfstandig bedrijf of beroep’.

Volledig arbeidsongeschikt verklaarde personen kunnen eveneens geen beroep doen op het BZ.

De beginnende zelfstandigen moeten voldoen aan de voorwaarden van dit besluit. Zij mogen niet concurrentievervalsend werken en dienen zich te houden aan de gebruikelijke tarieven in de branche. De levensvatbaarheid van het voorgenomen bedrijf of beroep wordt beoordeeld.

⁸ Voorzieningsfonds voor Kunstenaars, Wassenaarseweg 20 2596 CH Den Haag 070 - 469559;
Art & Policy, Gaffellaan 8 7331 AN Apeldoorn 055 - 413511.

Het moet een volwaardig bedrijf of beroep zijn, dat na afloop van de uitkering een naar verwachting toereikend inkomen zal gaan opleveren. Omdat de financiële ondersteuning erop gericht is de opbouw van het bedrijf of beroep mogelijk te maken wordt het overige inkomen bij de beoordeling van de levensvatbaarheid niet meegeteld, tenzij het om een uitkering in verband met arbeidsongeschiktheid gaat.

Als een uitkeringsgerechtigde een eigen bedrijf start vervalt de lopende uitkering. Iemand met een werkloosheidswet-uitkering kan daardoor een flinke stap terug moeten doen. Mocht in zo'n geval onverhoopt de start op niets uitlopen, dan bestaat er opnieuw een recht op de oude uitkering, bij beëindiging van het bedrijf of beroep binnen anderhalf jaar na de start.

2. De gevestigde zelfstandige

Het gaat hierbij om zelfstandigen die al gedurende een redelijke termijn hun bedrijf of beroep uitoefenen en tijdelijk financiële problemen het hoofd moeten bieden.

Onder een redelijke termijn wordt een periode van minimaal anderhalf jaar verstaan. Aan alle genoemde voorwaarden moet worden voldaan.

De levensvatbaarheid van het bedrijf of beroep is hierbij doorslaggevend. Onder een levensvatbaar bedrijf of beroep wordt verstaan:

'het bedrijf of beroep waaruit de zelfstandige naar verwachting na bijstandsverlening een inkomen zal verwerven dat, tezamen met het overige inkomen, toereikend is voor de voortzetting van het bedrijf of beroep en voor de voorziening in het bestaan'.
(Artikel 1 lid 1c).

Onder inkomen wordt verstaan het door de zelfstandige en diens echtgenoot (of de partner waarmee wordt samengeleefd) in een boekjaar behaalde inkomen:

- uit bedrijf of beroep, verminderd met 25%;
- netto inkomen uit of in verband met arbeid in dienstbetrekking en uitkeringen op grond van de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet;
- uit andere bron, verminderd met 25%.

Zie hiervoor verder onder 7.4.

3. De oudere zelfstandige

Het BZ biedt aan zelfstandigen van 55 jaar en ouder de mogelijkheid om bijstand te verkrijgen, zelfs als er sprake is van een niet levensvatbaar bedrijf.

Als oudere zelfstandige wordt men gezien als gedurende de tien jaar voorafgaande aan de aanvraag onafgebroken en rechtmatig als zelfstandige gewerkt is.

Uit het bedrijf of beroep moet men dan wel naar verwachting een bruto inkomen weten te behalen van tenminste f 11.000,- per jaar.

Deze inkomenseis heeft uitsluitend betrekking op inkomen uit het bedrijf of beroep. Het overige inkomen, bijvoorbeeld een uitkering in verband met arbeidsongeschiktheid, blijft hierbij buiten beschouwing.

Als het inkomen uit het bedrijf of beroep na de bijstandsverstrekking duurzaam daalt tot onder het niveau van de aangegeven grens, dan wordt de bijstandsverlening volgens het BZ beëindigd. U kunt dan wel in aanmerking komen voor een voorziening in het kader van de Wet Inkomensvoorziening Ouderen en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen. Een mond vol dus, afgekort tot de wet IOAZ.

4. De zelfstandige die zijn bedrijf of beroep wil beëindigen

Voor de zelfstandige die zijn bedrijf of beroep wil beëindigen omdat het niet levensvatbaar meer is, biedt het BZ de mogelijkheid tot een op het eigen inkomen aanvullende uitkering voor levensonderhoud. Met de opheffing van het bedrijf of de beëindiging van het beroep kan enige tijd gemoeid zijn. Daarom is hiervoor een termijn van maximaal 12 maanden gesteld.

Binnen deze periode moet de beëindiging een feit zijn.

Voor toepassing moet de aanvrager aantonen tenminste drie jaar lang in het bedrijf of beroep werkzaam te zijn geweest. De duur van de uitoefening moet worden aangetoond. Dit kan bijvoorbeeld door het overleggen van de belastingaangifte.

Tijdens de afbouw fase wordt van de persoon in kwestie verwacht dat al uitgezien wordt naar ander werk.

Degene die het bedrijf of beroep noodgedwongen moet beëindigen in verband met gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid kan een beroep doen op de Wet Inkomstenvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen. (De wet IOAZ).

Ook zelfstandigen die hun bedrijf of beroep willen beëindigen en de leeftijdsgrens van 55 jaar naderen kunnen een beroep doen op deze wet bij het bereiken van de leeftijd van 55 jaar. Het bedrijf of beroep mag dan nog niet beëindigd zijn.

7.3. Soorten uitkeringen

Het BZ kent twee soorten uitkeringen, namelijk de aanvullende uitkering voor levensonderhoud - genaamd de periodieke uitkering - en een uitkering voor uitbreiding van het bedrijfskapitaal. In principe worden beide uitkeringen verstrekt in de vorm van een lening.

1. De periodieke uitkering

Het uitgangspunt is dat de zelfstandige zelf primair verantwoordelijk is voor de voorziening in het bestaan. Een beroep op het BZ is pas mogelijk nadat overtollige eigen middelen zijn ingezet en/of van derden geen vermogen meer kan worden aangetrokken. Bij tijdelijke moeilijkheden, zoals ziekte of tijdelijke vermindering van omzet, kan niet altijd worden voorzien in de algemene noodzakelijke kosten van bestaan. Bijstand hiervoor wordt verstrekt in de vorm van een renteloze lening als maandelijkse leenbijstand. De uitkering ligt op het niveau van het sociaal minimum en is afgeleid van het netto-minimumloon. (Zie hoofdstuk 4.).

Er wordt aangesloten bij de uitkeringsbedragen, genoemd in het Bijstandsbesluit Landelijke Normering (BLN). Het inkomen is op het moment van de aanvraag nog onbekend. Het inkomen van een zelfstandige kan van jaar tot jaar, maar ook binnen een jaar, aanzienlijk variëren.

Is het inkomen eenmaal bekend na de afsluiting van het boekjaar, dan wordt de bijstand definitief vastgesteld.

Voor starters geldt een periodieke uitkering van zes maanden met een mogelijkheid van verlenging van twee maal zes maanden. Voor gevestigde zelfstandigen wordt een uitkering verstrekt van ten hoogste 12 maanden. Verlenging met nog eens 12 maanden is mogelijk, als oorzaken kunnen worden aangetoond van externe aard en van tijdelijk karakter, waardoor men niet geheel op eigen kracht verder kan functioneren.

Voor de oudere zelfstandigen geldt een maximale termijn van 10 jaar (i.v.m. het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd). Voor zelfstandigen die hun bedrijf of beroep beëindigen geldt een termijn van maximaal 12 maanden.

De uitkering is bedoeld als aanvulling op het eigen inkomen voor de noodzakelijke kosten van het bestaan. Het bedrag dat toegekend wordt mag samen met de eigen inkomsten niet hoger zijn dan de netto jaarnorm.

Onder de netto jaarnorm wordt verstaan:

12 maal de netto maandnorm volgens het BLN, vermeerderd met de vakantietoeslag en een eventuele woonkostentoeslag en de te betalen premies voor ziektekosten en arbeidsongeschiktheid, gerekend over 12 maanden.

LET OP:

Met de kosten van de premie voor een arbeidsongeschiktheidsverzekering wordt slechts rekening gehouden als deze inderdaad is afgesloten.

Bepaling van de leenbijstand

Om de periodieke uitkering per maand, gegeven als lening (!) te kunnen bepalen moet ten eerste een schatting gemaakt worden van de te verwachten inkomsten uit bedrijf of beroep en de bedrijfs- en beroepslasten (inclusief de afschrijvingen volgens goed koopmansgebruik) over de periode waarover bijstand wordt gevraagd. Deze prognose wordt gemaakt aan de hand van gegevens uit de boekhouding en het gehanteerde boekjaar. Op basis van deze winst- en verliesprognose kan de te verwachten gemiddelde winst uit bedrijf of beroep worden bepaald.

Dit bedrag wordt vermeerderd met eventuele inkomsten uit loondienst of andere bron op netto basis. Het totaal bedrag aan inkomsten wordt in mindering gebracht op de maandnorm, volgens het BLN. Het bedrag dat overblijft wordt als maandelijks leenbijstand gegeven.

Na afloop van de periode waarover de bijstand verstrekt is, wordt het definitieve bedrag aan bijstand over die periode bepaald aan de hand van de gegevens van het boekjaar. Liggen de definitieve inkomsten boven de gestelde grens, dan wordt het bedrag dat boven die grens ligt teruggevorderd en het andere deel van de verstrekte periodieke uitkering omgezet in een bedrag 'om niet'.

Dit gedeelte van de lening wordt dus kwijtgescholden. Liggen de inkomsten onder de gestelde grens, dan wordt dit alsnog aangevuld en omgezet in een bedrag 'om niet'.

LET OP:

Bij de vaststelling of leenbijstand omgezet wordt in een bedrag 'om niet' speelt ook het vermogen van de zelfstandige een rol. Zie hierover paragraaf 7.5.

Terzijde moet worden opgemerkt, dat tijdens het verkrijgen van de uitkering een inschrijvingsplicht bij het arbeidsbureau en de verplichting tot solliciteren naar functies in loondienst kan worden opgelegd, als de betrokkene tenminste zes maanden niet of nagenoeg niet zijn beroep uitoefent, tenzij er redenen van medische, sociale of andere aard zijn die dit verhinderen.

2. Uitkering bedrijfskapitaal

Een bedrag als bedrijfskapitaal wordt alleen vanuit het BZ verstrekt als andere bronnen zijn uitgeput. Het is raadzaam bij de bank te informeren naar de mogelijkheden van de Regeling Borgstelling MKB-kredieten (Midden- en Kleinbedrijf), waarbij de overheid borg staat voor een krediet. Pas na een negatieve beslissing op een MKB-krediet komt men in aanmerking voor een uitkering bedrijfskapitaal op grond van het BZ.

Het bedrijfskapitaal wordt gegeven als rentedragende lening. Deze wordt alleen toegekend voor de instandhouding van een levensvatbaar bedrijf of beroep. De minister stelt het rentepercentage vast op het niveau bankrente (in 1989 bijvoorbeeld 8%).

De lening moet worden afgelost binnen een termijn van 10 jaar. De maximale kredieten zijn vastgesteld op:

- f 200.000,- voor gevestigde zelfstandigen;
- f 25.000,- voor starters;
- f 15.000,- voor oudere zelfstandigen.

7.4. Inkomen

Het inkomen van een zelfstandige is niet vergelijkbaar met dat van een werknemer. Na aftrek van werknemers- en werkgeverslasten ontvangt de werknemer een netto salaris. De zelfstandige betaalt aan de hand van de fiscale aanslag inkomstenbelasting en premieheffing voor de volksverzekeringen als er inkomsten behaald zijn.

De zelfstandige is niet verplicht verzekerd tegen ziekte en arbeidsongeschiktheid. De winst van een zelfstandige wordt niet alleen gebruikt voor het levensonderhoud, maar moet ook deels worden gereserveerd voor beroeps- of bedrijfsdoeleinden.

Het inkomen uit het bedrijf of beroep wordt over het boekjaar vastgesteld. De binnenkomende middelen kunnen immers sterk fluctueren. Het definitieve inkomen blijkt dan ook pas uit de boekhouding na afsluiting van het boekjaar.

Voor het BZ hoeft het boekjaar niet samen te vallen met het kalenderjaar. In dit besluit wordt aangesloten bij het boekjaar zoals de aanvrager dit hanteert. Wel kan ter bepaling van het definitieve inkomen een correctie nodig zijn als het boekjaar niet samenvalt met het kalenderjaar.

Onder inkomen wordt in het BZ verstaan: het door de zelfstandige of diens echtgenoot/partner waarmee wordt samengeleefd in een boekjaar behaalde inkomen:

- uit bedrijf of beroep, verminderd met 25%;
- uit of in verband met arbeid in dienstbetrekking, waaronder begrepen een uitkering op grond van de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet, met dien verstande dat dit een netto inkomen betreft;
- uit andere bron, verminderd met 25%.

Onder bedrijfs- of beroepsinkomen wordt verstaan:

Alle bedrijfs- of beroepsbaten, verminderd met de bedrijfs- of beroepslasten, inclusief de afschrijvingen volgens goed koopmansgebruik, maar exclusief de aflossingen.

Het bedrag dat overblijft is het bruto inkomen. Hierover moet nog de inkomstenbelasting en de aanslag premieheffing volksverzekeringen worden afgedragen. Het percentage dat forfaitair in mindering wordt gebracht, bedraagt in 1990 25%.

Ook bruto inkomsten uit andere bron worden verminderd met dit percentage. Het bedrag dat dan overblijft telt mee in de vergelijking met de netto jaarnorm, bij de definitieve vaststelling van het uit te keren bedrag als periodieke uitkering.

LET OP:

Gemeentebesturen kunnen om een maandelijkse inkomstenverklaring vragen, waarbij de inkomsten over de voorgaande maand opgegeven moeten worden. Gevraagd wordt daarbij naar de netto winst uit bedrijf of beroep.

Zolang de bedrijfs- of beroepsinkomsten het geraamde bedrag aan bedrijfs- of beroepsuitgaven nog niet 'overschrijden' is er nog geen sprake van winst. Wordt een dergelijke opgave van u verlangd, vraag dan na wat men met de netto winst uit bedrijf of beroep bedoelt bij de maandelijkse opgave.

7.5. Vermogen

Het eigen vermogen heeft voor zelfstandigen verschillende functies: men moet er zijn inkomen aan ontlenen, bedrijfsmiddelen uit betalen, de bedrijfsrisico's uit opvangen en men kan het gebruiken om te voldoen aan rente- en aflossingsverplichtingen. Met het oog hierop is bepaald in artikel 7 ABW lid 1a, dat voor het bedrijf of beroep bestemd vermogen buiten beschouwing moet blijven als de bestemming van dit vermogen verantwoord kan worden en gewaarborgd is.

Artikel 4a ABW lid 2 bepaalt echter dat 'leenbijstand' kan worden gegeven als het beschikbare vermogen niet buiten beschouwing kan worden gelaten ter voorziening in levensonderhoud.

Het vermogen blijft niet onbeperkt buiten beschouwing.

Vaststelling eigen vermogen

Bij zelfstandigen zijn het privé- en bedrijfsvermogen vaak zo verstrengd dat zij niet uit elkaar te halen zijn. Dit betekent dat bij uitvoering van het BZ alle vermogensbestanddelen worden betrokken, zowel van de aanvrager als van de echtgenoot/partner.

Bij de vaststelling van het eigen vermogen blijft wel het bescheiden vrij te laten vermogen en het voor opleiding bestemde vermogen buiten de berekening. Zie voor de hoogte van het bescheiden vrij te laten vermogen: hoofdstuk 4. Overige privé-vermogensbestanddelen behoren zoveel mogelijk te gelde te worden gemaakt om beschikbaar te komen voor het eigen bedrijf of beroep.

Heeft een zelfstandige bijvoorbeeld f 30.000,- op een spaarrekening staan en wordt dat gewoonlijk niet gebruikt voor het bedrijf of ter dekking van de beroepsuitoefening, dan dient dit bedrag in eerste instantie aangewend te worden voor het oplossen van de problemen. Hetzelfde geldt voor aandelen en een tweede (vakantie-)huis, tot aan het bedrag dat aan bescheiden vrij te laten vermogen gehouden kan worden.

Er is een vermogensgrens vastgesteld, waarbij het geïnvesteerde vermogen medebepalend is. Geïnvesteerd vermogen is het totaal van alle bezittingen. Het gaat dus om zowel bedrijfsvermogen als privé-vermogen en dat van de partner. Wel wordt rekening gehouden met schulden, ook met privé-schulden. Eigen vermogen is het geïnvesteerde vermogen onder aftrek van alle schulden. Het eigen vermogen is bepalend voor de vorm waarin de bijstand wordt toegekend, namelijk als lening of als 'bijstand om niet'.

Bij een eigen vermogen van minder dan f 76.000,- is 'bijstand om niet' mogelijk.

Bij een eigen vermogen boven de f 254.000,- is een 'bijstand om niet' niet mogelijk.

Bij een eigen vermogen tussen de f 76.000,- en f 254.000,- is 'bijstand om niet' uitsluitend mogelijk, als het eigen vermogen niet meer bedraagt dan 30% van het geïnvesteerde vermogen.

Voor gevestigde zelfstandigen betekent dit, dat als zowel bijstand voor levensonderhoud als voor bedrijfskapitaal nodig is, deze wordt verleend in de vorm van bedrijfskapitaal.

Rekening houdend met bovengenoemde grenzen is hiervoor een bedrag 'om niet' mogelijk van hooguit één keer de jaarnorm.

Voor de oudere zelfstandigen geldt een eigen regeling. Voor deze groep is het mogelijk 'bijstand om niet' te verkrijgen tot het bereiken van het 65e jaar. Men dient aan de voorwaarde te voldoen dat men minstens f 11.000,- aan bruto inkomsten heeft per jaar. Een uitkering voor bedrijfskapitaal is mogelijk tot een bedrag van f 15.000,-. Ligt het eigen vermogen beneden de

f 177.500,-, dan is er altijd sprake van 'bijstand om niet'. Is het vermogen groter dan f 177.500,-, dan wordt de bijstand toegekend in de vorm van een renteloze lening. Deze lening wordt rentedragend bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd en moet vanaf dat moment worden afgelost..

7.6. Samenwerkingsverbanden

Het BZ kan ook toegepast worden op mensen die in een samenwerkingsverband werkzaam zijn. Bij samenwerkingsverbanden kan men bijvoorbeeld denken aan een BV, of een coöperatieve vereniging. In het kader van het BZ valt de stichtingsvorm hier buiten, omdat een stichting geen winstoogmerk heeft.

Zie voor uitgebreidere informatie over samenwerkingsverbanden: Brochure 1. Belastingen.

Bij de beoordeling van een aanvraag om bijstand wordt de gezamenlijke financiële positie bekeken van de vennoten of maten die in een samenwerkingsverband werkzaam zijn. Op grond hiervan wordt vastgesteld of het bedrijf of beroep levensvatbaar is en hoeveel bijstand kan worden gegeven. In het kader van het BZ dient het vermogen te worden vastgesteld. Daartoe wordt in eerste instantie de vermogenspositie van het bedrijf of beroep bekeken en die van de vennoten en maten in de privé-sfeer.

Het BZ bevat specifieke, op samenwerkingsverbanden toegesneden bepalingen ten aanzien van:

- de voorwaarde van hoofdelijke aansprakelijkheid voor de nakoming van de verplichtingen, die voortvloeien uit geldleningen voor bedrijfskapitaal;
- de wijze waarop bedragen 'om niet' worden vastgesteld (volgens art.12 BZ);
- de hoogte van de van toepassing zijnde vermogensgrenzen, al naar gelang het gaat om bijstand voor bedrijfskapitaal of bijstand ter voorziening in de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan. Ten aanzien van rechtspersonen (lees: de besloten vennootschap of de coöperatieve vereniging met wettelijke aansprakelijkheid) bevat het besluit de volgende specifieke bepalingen:
- de zelfstandige die het bedrijf of beroep uitoefent in de vorm van een besloten vennootschap, dient eventueel tezamen met diens echtgenoot, tenminste de meerderheid van de aandelen te bezitten en de volledige zeggenschap te hebben;
- voor een coöperatieve vereniging wordt een dergelijke voorwaarde niet gesteld. Uit de inschrijving in het Handelsregister blijkt al welke leden aansprakelijk zijn en zeggenschap hebben in de coöperatie;
- voor rechtspersonen geldt een enigszins afwijkend inkomensbegrip, gelet op het feit dat zowel een besloten vennootschap als een coöperatieve vereniging zijn onderworpen aan de vennootschapsbelasting en gezien het salaris dat uit dienstbetrekking bij de rechtspersoon wordt genoten;
- de rechtspersoon dient te worden meeverbonden voor de nakoming van de verplichtingen, die uit de bijstandsverlening ter voorziening in het bedrijfskapitaal voortvloeien.

Op deze bepalingen wordt in de uitvoering voorschriften in de toelichting op de beschikking van 13 november 1986, nr. 86/U-7816 uitgebreid ingegaan. Wij volstaan hier met het inkomensbegrip, dat afwijkt van het inkomensbegrip voor zelfstandigen met een één-persoons bedrijf of beroep of met een samenwerkingsverband. Het gaat dan om de zelfstandige die bij een rechtspersoon werkzaam is (lees: besloten vennootschappen of coöperatieve verenigingen met wettelijke aansprakelijkheid).

Voor deze zelfstandige geldt dat als inkomen uit bedrijf of beroep wordt gezien:

'de in het boekjaar behaalde netto winst van de rechtspersoon verminderd met de hierover verschuldigde vennootschapsbelasting en vermeerderd met het netto salaris dat de zelfstandige van de rechtspersoon ontvangt'.

TOT SLOT:

Incidenteel kan bijstand als bedrijfskapitaal worden verkregen in de vorm van een bedrag 'om niet' (als gift), als het inkomen duurzaam beneden de jaarnorm ligt. Deze gift bedraagt ten hoogste f 15.000,- per bedrijf of beroep, indien er geen sprake is van andere vormen van bijstandsverlening voor levensonderhoud. Er kan niet van een andere vorm van bijstandsverlening sprake zijn. In beginsel heeft deze vorm van bijstand aan een zelfstandige een eenmalig karakter.

In de artikel-gewijze toelichting op het BZ wordt hiervan een sprekend voorbeeld gegeven:

Voorbeeld.

Een marktkoopman die zijn bestelauto total loss heeft gereden is niet in staat deze te vervangen. Het betrof een auto, die al een jaar of vier oud was en het niet meer waard was all risk te verzekeren. In verband met het ontbreken van een bestelauto dreigt zijn inkomen, dat ongeveer f 20.000,- bedraagt, weg te vallen. In deze situatie zou overwogen kunnen worden de betrokkene een eenmalige bijstand tot maximaal f 15.000,- te verstrekken voor de vervanging van de auto. Op deze wijze kan de marktkoopman weer zelfstandig in zijn bestaanskosten voorzien.

Uit de hier gegeven informatie die nog altijd niet meer dan globaal is, blijkt dat het BZ een ingewikkelde regeling is. Degenen die er gebruik van willen maken moeten over een goed bijgehouden boekhouding beschikken, dat is hoe dan ook een vereiste.

Wilt u een beroep doen op het BZ, dan verdient het aanbeveling om eerst nadere informatie te vragen bij uw beroepsorganisatie of bij de plaatselijke sociale dienst.

Geraadpleegde stukken:

- Het Bijstandsbesluit Zelfstandigen.
- Dienstmededelingen van de Sociale Diensten van Amsterdam en Almere.

8. BEZWAAR- EN BEROEPSPROCEDURE

Er bestaan drie, achtereenvolgende, mogelijkheden om bezwaar aan te tekenen tegen de beslissing op een aanvraag om een uitkering krachtens de Algemene Bijstandswet:

1. Bezwaar bij het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente waar men woont;
2. Beroep bij het College van Gedeputeerde Staten van de provincie waaronder uw woonplaats ressorteert;
3. Hoger beroep bij de Kroon (Raad van State).

8.1. Bezwaar bij het College van Burgemeester en Wethouders

U kunt bezwaar aantekenen bij het College van Burgemeester en Wethouders:

- als op uw bijstandsaanvraag onjuist is beslist;
- als u het niet eens bent met de voorwaarden waaronder de uitkering wordt gegeven;
- als u het niet eens bent met de manier waarop de beslissing wordt uitgevoerd;
- als de schriftelijke beslissing te lang uitblijft;
- als uw aanvraag wordt geweigerd.

Een bezwaarschrift wordt behandeld in een gemeentelijke commissie die aan het College van Burgemeester en Wethouders advies uitbrengt. Bij de behandeling van het bezwaarschrift kan de indiener een mondelinge toelichting geven op het bezwaarschrift.

8.2. Beroep bij Gedeputeerde Staten

Als het College van Burgemeester en Wethouders niet aan uw bezwaren tegemoet komt, kunt u, binnen een maand na datum van verzending van de beschikking op het bezwaarschrift, beroep aantekenen bij Gedeputeerde Staten van de provincie waarin u woont. Voordat er hier een beslissing wordt genomen, is het een hele tijd verder. De Gemeentelijke Sociale Dienst is verplicht u in de tussentijd de toegekende uitkering te blijven verstrekken.

8.3. Hoger beroep

Bij een negatieve of onbevredigende beslissing van Gedeputeerde Staten bestaat vervolgens de mogelijkheid hiertegen in beroep te gaan bij de Kroon (Raad van State, afdeling Geschillen van Bestuur).

Ook dit hoger beroep moet binnen 1 maand na datum van verzending van de beslissing van Gedeputeerde Staten worden ingediend.

Het is zeer verstandig om deskundige hulp in te roepen als er een bezwaarprocedure gestart wordt. Bij een beroepsprocedure op provinciaal niveau en bij de Raad van State is hulp van een deskundige eigenlijk een vereiste.

Hiervoor kan een beroep gedaan worden op:

- beroepsverenigingen/vakbonden;
- bureaus voor rechtshulp/wetswinkels;
- individuele advocaten.

8.4. Spoedvoorziening

De Sociale Dienst is 'in theorie' verplicht binnen één maand een beslissing te nemen op een aanvraag. Het besluit moet schriftelijk worden meegedeeld; dit heet een beschikking. Landelijke onderzoeken wijzen uit dat de gemiddelde behandelingstermijn zes tot acht weken is. In grote gemeenten kan het nog langer duren.

Men kan vragen om een voorschot op de te verstrekken uitkering. Duurt toekenning hiervan te lang, neem dan contact op met uw beroepsvereniging of

een bureau voor rechtshulp. Als er geen voorschot wordt verstrekt en u verkeert in een financiële noodsituatie bestaat ook de mogelijkheid een spoedprocedure te starten bij de voorzitter van Gedeputeerde Staten. Als een dergelijke aanvraag bij Gedeputeerde Staten van de provincie binnenkomt, gaat er een snel verzoek van hen naar de desbetreffende gemeente om nadere inlichtingen. In zeer korte tijd, vaak al na een week, doch zeker binnen een maand, is er dan een antwoord (een beslissing) op het verzoek. Indien u als aanvrager in het gelijk wordt gesteld, dan is de Gemeentelijke Sociale Dienst verplicht voorschotten te verlenen (50 á 60% van de bijstandsnorm), tot het College van Burgemeester en Wethouders een definitief besluit over uw aanvraag heeft genomen. De omschrijving van het verzoek aan de voorzitter van Gedeputeerde Staten kan het best in samenwerking met deskundige instanties (bureau voor rechtshulp of beroepsvereniging) worden gedaan.